

AUGUSTUS 1998 Jaargang 2 nr. 7

RandKrant

M A A N D B L A D

VOOR DE BEWONERS VAN DE VLAAMSE RAND

A photograph showing a flooded area in the foreground with murky water. In the background, there is a church with a prominent steeple and other buildings. The sky is overcast. The text is overlaid on the bottom part of the image.

Zenne blijft 'getemde riool' tot 2005

De broze taalvrede in Drogenbos

Figurandten Jef Burm

'Ik heb veel 'chance' gehad in mijn leven'

Lezers geven RandKrant een pluim

Met de nieuwe bijlage **RANDUIT**

Lezers geven Randkrant een pluim

De RandKrant heeft burgerrecht verworven in de Vlaamse randgemeenten rond Brussel. Eén jaar na zijn lancering heeft dit maandblad goede punten gescoord bij de lezers. Dat blijkt alleszins uit het lezersonderzoek van het bekende bureau Censydiam.



Ter herinnering: RandKrant is opgezet met een dubbele doelstelling. Het initiatief moet het groepsgevoel van de Nederlandstaligen in de randgemeenten versterken, maar wil tegelijkertijd ook de integratie van anderstaligen bevorderen. Een delicate, duale opdracht die onvermijdelijk voor spanningen zorgt, het verhaal van het glas dat half vol of half leeg is.

In die permante evenwichtsoefening is RandKrant behoorlijk geslaagd. Dat is alleszins één van de conclusies die kan

worden getrokken uit het telefonische lezersonderzoek dat Censydiam tussen 9 maart en 10 april 1998 hield bij duizend respondenten, representatief verspreid over de 33(deel)gemeenten waar RandKrant wordt verspreid. Dat betekent dat 7,4% van de totale bevolking werd bevestigd. In de ondervraging betrof Censydiam zowel Nederlandstaligen als anderstaligen. Bij de anderstaligen vormen de Franstaligen -uiteraard- de grootste groep.

Hoge bekendheid

Belangrijk om te weten was natuurlijk of RandKrant een bellekje doet rinkelen bij de ondervraagden. Het resultaat is verbluffend; Zes op tien respondenten kent het blad. 'Aangezien RandKrant een relatief jong maandblad is en gezien het feit dat RandKrant gratis wordt verspreid, is dit een goed resultaat', merkt Censydiam op. Bij de Nederlandstaligen is de bekendheid zelfs 'zeer hoog' (83,2%), terwijl de bekendheid bij de Franstaligen lager ligt maar met 38,6% toch heel fraai kan worden genoemd. Zes op tien Nederlandstaligen die RandKrant kennen, lezen hem ook. Bij de Franstaligen ligt dat percentage duidelijk lager (net geen 4 op 10), maar gezien het Vlaamse karakter van het blad geldt dit toch als een relatief hoog percentage Franstalige lezers.

Open houding

De korte samenvattingen vallen globaal in de smaak. 73% van de Nederlandstalige lezers vindt het een goed of een zeer goed idee. Zij menen dat de anderstaligen zo geïnformeerd worden over wat er leeft binnen de randgemeenten, terwijl de Nederlandstaligen tegelijk hun talenkennis kun-

nen aanscherpen. Meer dan driekwart (76,4%) van de Franstaligen beoordeelt de resumés eveneens positief en twee op drie van de Franstaligen leest die korte samenvattingen. De Franstaligen appreciëren de inspanning van RandKrant om alle inwoners van de rand te informeren. Ze zien in deze inspanning een bewijs van een open houding naar de andersstaligen. Nederlandstaligen vinden RandKrant in eerste instantie afwisselend en sympathiek. Zij beoordelen het blad als professioneel en modern. Franstaligen vinden het blad afwisselend maar leggen meer nadruk op de ernst van het blad. Iedereen is het wel in sterke mate eens met de stelling dat RandKrant een goede mix van informatie bevat en dat het belangrijk is dat zowel Nederlandstaligen als anderstaligen RandKrant lezen.

Goed initiatief

Hoeft het een betoog dat op politiek/communautair vlak duidelijke verschillen aan bod komen tussen de Nederlands- en Franstalige lezers? Meer dan de helft (54,1%) van de Franstaligen vindt dat RandKrant te Vlaams is en eerder politiek gebonden. De grote meerderheid (78,8%) van de Nederlandstaligen vindt RandKrant een goed initiatief om het Nederlandstalig karakter van de randgemeenten te benadrukken. Ruim één derde van de Nederlandstaligen (34,9%) meent dat RandKrant (nog) meer zou moeten opkomen voor de Nederlandstaligen in de rand rond Brussel.

Moet RandKrant zijn concept veranderen? Best niet, zo wijst de Censydiam-studie uit. De kwaliteit van de artikels, de begrijpelijkheid en de vormgeving van het blad worden door beide taalgroepen positief beoordeeld. Ook de meeste vaste rubrieken vallen bij de lezers erg in de smaak. Bijna zeventig procent van de Nederlandstalige lezers kan geen enkel aspect bedenken dat ontbreekt of dat dient veranderd te worden. Eén op vijf is zelfs uitdrukkelijk van oordeel dat RandKrant moet blijven zoals hij is. De lezers die vinden dat er wel iets kan veranderen, verwijzen naar het meer benadrukken van het Vlaams karakter (5,1%), de behoefte aan meer regionaal nieuws of meer sport en cultuur.

RandKrant kan niet anders dan heel tevreden zijn met dit Censydiam-onderzoek. Zoveel instemming maakt ons geenszins euforisch, maar het is wel een opsteker van formaat en een aansporing om op de ingeslagen weg verder te blijven gaan.

Johan Cuppens

*Nagenoeg alle lezers
zijn het erover eens dat
RandKrant een goede mix
van informatie bevat*





FOTO: MITRICK DE SPIEGELERE

Brigitte Grouwels

■ Eigenlijk zijn de Vlamingen veel te braaf. De Franstaligen reageren onmiddellijk, telkens als ze maar het minste vermoeden hebben dat hun belangen zouden worden geschaad. Vlamingen laten zich honderd keer op hun kop slaan voor ze iets zeggen. (minister van Brusselse Aangelegenheden Brigitte Grouwels in Knack)

■ 'Il faut le dire: nous sommes entrés depuis plusieurs mois dans une phase que j'appellerai 'guérilla'. Les néerlandophones mènent une véritable guerre d'usure'. (Brussels minister Hervé Hasquin in La Libre Belgique)

■ Wat zie je in de rand? De Franstaligen komen er wonen omdat het er goed leven is, maar ze weigeren zich aan te

passen. En zodra ze een voldoende grote minderheid vormen, beginnen ze te eisen dat het gebied van hen is. (filosoof Ludo Abicht in De Standaard)

■ Franstaligen schermen graag met slogans als 'één man, één stem'. Ze vergeten dat de Vlamingen dat principe in België al jaren laten varen ten voordele van de Franstaligen. We gaven op federaal niveau onze meerderheid prijs. (minister van Brusselse Aangelegenheden Brigitte Grouwels in Knack)

■ De Vlaamse partijen worden afgedreigd door machtscentra die de belangen van Vlaanderen schaden. (columnist Manu Ruys in Het Nieuwsblad)

■ De bekentenis van de heer voorzitter van de Vlaamse christen-democraten liegt er niet om. De Vlamingen in Brussel, de Vlamingen in de Vlaamse rand, het zijn problemen voor morgen of liever nog voor overmorgen. (journalist en 'vermoede Vlaamse rand bewoner' Marc Platel in De Standaard)

■ Het eurostemrecht is een eerste stap naar nog meer faciliteiten. Hoe kunnen die meestemende niet-Belgen anders begrijpen wat er op hun gemeenteraad wordt gezegd? (journalist Marc Platel in De Standaard)

■ Helemaal verkieslijk zou natuurlijk het ontplooiën van een houding zijn waarin naar een open en eerlijke samenwerking tussen de verschillende gemeenschappen gestreefd wordt. Maar goed, tussen droom en daad staan blijkbaar praktische bezwaren. (socioloog Dirk Jacobs in De Morgen)

Zenne blijft zeker 'getemde riool' tot 2005 **4**

Al dertig jaar geleden werd beloofd dat de Zenne gezuiverd zou worden. Het ziet er naar uit dat daar nu eindelijk werk van wordt gemaakt.



Van faciliteiten en LAT-relaties **8**

Drogenbos: taalvrede dankzij Nederlands eenrichtingsverkeer

FiguranDten **10**

Ofschoon hij niet meer zo vaak optreedt, klinkt de naam Jef Burm nog steeds als een klok. Het 'Brussels ketje' uit Meise werd in juni 75 jaar en vindt dat het leven hem goed gezind is geweest.



Rand in het oog van de storm **12**

De burgemeesters van de zes faciliteitengemeenten zetten alles op alles om het communautair dossier op de spits te drijven.

Monumenten van plezier **21**

Sportieve gordel evolueert naar toffe Gordel **23**



E N O O K N O G

VAN ASSE TOT ZAVENTEM **6** • SEPTEMBER IN DE RAND **14**

ZONDER OMWEGEN **18** • RESTAURANDT **20**

VAN TUINEN EN HUIZEN **22** • GASTENBOEK **24**

COLOFON

Randkrant verschijnt maandelijks op 134.000 exemplaren en is een initiatief van vzw Informatie Vlaamse Rand.

Hoofdredactie: Henry Coenjaarts

Eindredactie en secretariaat: Geneviève Ostryn

Vormgeving: Mega.L.Una, Brussel

Druk: A. De Cuyper-Robberecht, Zele

REDACTIEADRES:

Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel,

tel 02 460 45 12, fax 02 460 32 67

Verantwoordelijke uitgever: Henry Coenjaarts,

Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel.

Samenwerking noodzakelijk voor propere rivieren

Zenne blijft zeker 'getemde riool' tot 2005

In 1988 eiste de milieuvereniging Zenne en Zoniën 'binnen de tien jaar opnieuw vissen in de Zenne'. Die doelstelling is momenteel absoluut niet gerealiseerd omdat naast Brussel ook Vlaanderen en Wallonië nog niet echt ver gevorderd zijn met de waterzuivering in het Zennebekken. De drie gewesten beloven dezer dagen dat de Zenne-stank tegen 2005 tot het verleden zal behoren. Veel te laat, vinden tal van mensen die bovendien bang zijn dat ze andermaal met loze beloftes worden gelijmd.

Tussen Brussel en de Vlaamse rand ligt een politieke - sommigen beweren zelfs een culturele - grens. Toch zijn er vele draden die de twee met elkaar verbinden. Het riviertje de Zenne is er één van. Als de gemeenten Vilvoorde of Zemst een Zenne met een draaglijke geur willen, zijn ze afhankelijk van wat Brussel in de Zenne loost. En omdat Brussel als grootste Belgische stad momenteel nog steeds zowat alles in die relatief kleine Zenne dumpst, is de Zenne de meest vervuilde rivier van het land. De Zenne dankt deze weinig benijdenswaardige reputatie minstens tendele aan de Belgische staatsvorming: de last van de zuivering komt immers voor rekening van het financieel zwakste gewest, in casu Brussel.

Boosdoener Brussel

Het verbaast sommigen wellicht, maar de Belgische rivieren trekken zich niets aan van politieke grenzen. Ze stromen bijna allemaal van het Zuiden naar het Noorden - logisch want alleen zo kunnen ze hun water in de Noordzee kwijt - en dus kruisen ze de taalgrens die de gewestgrens tussen Wallonië en Vlaanderen werd. Als Vlaanderen propere rivieren wil, hangt het af van Wallonië. De Belgische rivieren dwingen dus tot samenwerking. Dat lukt



bvb. aardig in het geval van de Dender, waar zowel Vlaanderen als Wallonië al heel wat inspanningen deden. Omdat de Zenne er in negatieve zin zo uitsteekt, ligt het voor de hand om Brussel hiervoor met de vinger te wijzen. De Zenne is de rivier die Brussel ontwatert. Metingen van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) bevestigen bovendien dat de Zenne in Vilvoorde

De Brusselse politici blinken niet uit door vooruitziendheid op milieugebied

veel zwaarder vervuuld is dan in Halle. En tenslotte weten we dat Brussel nog nergens staat met zijn waterzuivering. De waterzuiveringscentrale Brussel-Zuid - met een capaciteit van 360 000 inwoners-equivalenten (IE) - zal pas halverwege 1999 af zijn. Aan de constructie van de centrale Brussel-Noord - met een capaciteit van 1,1 miljoen IE, drie maal groter dan de tweede grootste van het land - moet nog worden begonnen. Er is inmiddels al een terrein beschikbaar aan de grens tussen Brussel en Vilvoorde (Buda) en eind

1999 zou de toewijzing van bouwopdrachten gebeuren. Het Brussels gewest voorziet, al naargelang de instantie, dat de centrale tegen 2004 respectievelijk 2005 af zal zijn. Of dat ook het geval zal zijn voor de enorme, zeven km lange afvalwater-collector die vanaf het Brusselse Sainteletteplein naar die centrale zal lopen, is nog maar de vraag.

Achterop hinken

Dat Brussel zo laat is, is extra-pijnlijk omdat het als Europese hoofdstad zondigt tegen de Europese richtlijnen inzake waterzuivering. Waarom Brussel zo laat is? Ongetwijfeld speelt de specifieke politieke fauna van Brussel daarin zijn rol. De Brusselse politici blinken niet uit door vooruitziendheid op milieugebied. Het hoofdstedelijk gebied hinkt ondermeer ook achterop in de selectieve ophaling van huishoudelijk afval. Anderzijds moet worden toegegeven dat de uitdaging op het vlak van waterzuivering ook nergens zo groot is als in Brussel: op geen enkele andere plaats lozen zoveel mensen - inwoners en pendelaars - zoveel afvalwater op korte afstand in dezelfde rivier. De prijs voor zuivering van de Brusselse afvalwateren bedraagt 25 miljard fr. Dat is relatief veel op een totaal budget van 65 miljard fr. waarover het hoofdstedelijk gewest jaarlijks kan beschikken.

It probably won't surprise anyone, but Belgian rivers have proven wholly indifferent to political borders! They all flow from south to north, thus crossing the linguistic border which became the regional dividing line between Wallonia and Flanders. Managing the quality of Belgian rivers thus make co-operation necessary. That has succeeded nicely in the case of the Dender, but not yet with respect to the Zenne, universally deemed to be the country's most heavily polluted river (and that's really saying something). Not only Brussels, but also Flanders and Wallonia have made little progress with respect to water purification in the Zenne basin. The three regions have recently promised that the Zenne's stench will be a thing of the past – by the year 2005. Much too late, many people feel, fearing moreover that they are being fed a bunch of empty promises.

Brandende Lotbeek

Toch is het onjuist de schuld voor de vuile Zenne uitsluitend in de schoenen van Brussel te schuiven. Zelfs voor de Zenne Brussel bereikt, is ze al zwaar vervuild. Volgens de metingen van de VMM is het water in het Zennebekken vanaf Halle van zeer slechte kwaliteit. Dit ondanks het feit dat sommige beken in het Hallerbos water van zeer goede kwaliteit bevatten. Romain Bogaerts, afgevaardigd bestuurder van Zenne en Zoniën, noemt de Vlaamse vervuiling van de Zenne een oud zeer: 'Twintig jaar geleden vloog de Lotbeek, een zijrivier van de Zenne die via Sint-Pieters-Leeuw, Lot en Ruisbroek in de Zenne uitmondt, in brand. Drie brandweerkorpsen, inclusief dat van Brussel, hadden urenlang hun handen vol om de zaak te blussen. En alsof ze ons wou laten zien hoe erg het was, stond de Lotbeek een week later nog eens in brand.'

Wie opmerkt dat dit 20 jaar geleden was, en dat Vlaanderen nu toch al een heel stuk gevorderd is met zijn waterzuivering, heeft het verkeerd voor. Ook Vlaanderen staat nog nergens met de waterzuivering in het Zennebekken. Van slechts twee procent van de 300.000 mensen die in Vlaanderen in het Zennebekken wonen, is het afvalwater gezuiverd. De reden is volgens de VMM dat er lange tijd problemen waren om zuiveringsinstallaties te kunnen plaatsen in Lot en Zemst-Grinbergen. Daar zou nu schot in komen. Een deel van het Vlaamse rioolwater zal overigens in de twee Brusselse zuiveringscentrales worden gezuiverd: 40.000 inwoners-equivalenten (IE) in Brussel-Zuid en 80.000 in Brussel-Noord.

Vlaanderen vervuult ook

De rivier de Woluwe illustreert nog duidelijker dat het niet opgaat alle schuld voor de vervuiling naar Brussel af te schuiven. Professor Ludwig Triest van de Vrije Universiteit Brussel onderzocht het Woluwe-water op 16 verschillende plaatsen, gaande van de bron in het Zoniënwood over Oudergem en de Woluwe in Brussel tot in Kraainem en Zaventem. Uit zijn analyse blijkt dat het Woluwewater als het Brussel verlaat van goede kwaliteit is – een VMM-meting bevestigt dat – maar zeer snel degradeert in Vlaand-

ren. Het gaat over 25 km van drinkwater naar rioolwater. Triest: 'Het water van de Woluwebron heb ik nog gedronken, dat is echt OK. In Oudergem stroomt de Woluwe door een aantal vijvers die een teveel aan organisch materiaal bevatten. Verder is er enige vervuiling via de zijrivier de Rode Kloosterbeek die afstroomwater van de autosnelweg naar Namen bevat. Verderop in Brussel krijg je echter een zelfreinigend effect omdat er bronwater van andere beken bijkomt, terwijl er nooit rioolwater in de Woluwe terecht komt.' In Vlaanderen gaat de kwaliteit van het water dan snel achteruit. Een eerste klap komt er als de Kleine Maalbeek, afkomstig uit Wezembeek-Oppem, in Kraainem in de Woluwe terecht komt. In Zaventem komt dan zowel het huishoudelijk water als het afvalwater van de industriezone in de Woluwe terecht. Daar verdwijnt de rivier dan in een buis die na vier km ook weer in de Zenne uitmondt. De Woluwe brengt dus precies het omgekeerde verhaal dan dat van Brussel de vervuiler en Vlaanderen de zuivere. Het afvalwater dat Vlaanderen nu in de Woluwe loost, zal tegen 2005 via het collectornet naar de nog te bouwen waterzuiveringscentrale Brussel-Noord worden gevoerd. Ondermeer daarom zal Vlaanderen 15 pct. van 13 miljard fr. die Brussel-Noord vermoedelijk gaat kosten, betalen.

Met drie in de fout

Ook Wallonië draagt zijn steentje bij tot de vervuiling van de Zenne. De Waalse administratie stelt zelf vast dat

in Quenast minstens twee stoffen – de pesticide lindaan en nitraat – de toegelaten norm overtreffen. Waarbij wel dient aangestipt dat in Wallonië de normen lager liggen dan in Vlaanderen. De afleiding van de zijrivieren de Hain en de Samme van de Zenne naar het Kanaal Brussel-Charleroi vermindert weliswaar het overstromingsgevaar maar verkleint de verdunning en de zelfreinigingsmogelijkheden van de rivier. Ook Vlaanderen en Brussel slaan, om overstromingen te vermijden, op verschillende plaatsen Zenne-water over naar het kanaal en verhogen op die manier de feitelijke vervuiling van de Zenne en ook van het kanaal. Het is onderhand wellicht duidelijk dat het de drie gewesten samen zijn die van de Zenne noch min noch meer een 'getemde riool' maken. Er opnieuw een getemde rivier van maken, zal bijgevolg ook inspanningen vergen van de drie gewesten. Die komen eraan, zo lieten verantwoordelijken uit Vlaanderen, Wallonië en Brussel weten toen ze onlangs samen het kanaal Charleroi-Brussel afvoeren op de Milieuboot. In 2005 zal het beteren, was de boodschap. 'Dat is te laat', vond Marcel Rijndams, de voorzitter van de milieuorganisatie Grenzeloze Schelde. 'Volgens de Europese normen moeten we binnen zes maand al zover zijn.' Rijndams kondigde blijvende strijd aan. Binnenkort komt er een Zennetribunaal.

John Vandaele



Foto: RITRICK/STUDIOALAN

VAN ASSE TOT ZAVENTEM

VLAAMS BRABANT

Naast Voltaire ook Vondel

Op 17 augustus lanceerde de provincie Vlaams-Brabant in GC De Lijsterbes in Kraainem een nieuwe promotiecampagne Nederlands tweede taal. Sinds half augustus verschijnen

buren, het contact met de overheid of het zoeken naar werk.

Voor alle informatie over de taalcursussen Nederlands in de buurt kunnen geïnteresseerden en 'men-

sen van goede wil' nog tot eind september terecht op het gratis telefoonnummer 0800/95 119.

Op eenvoudige aanvraag is ook een lijst met taalcentra in

Vlaams-Brabant en Brussel verkrijgbaar. Deze folder met nuttige adressen ligt ook in alle bibliotheken, gemeentehuizen en gemeenschapscentra van de vzw De Rand. Ook de centra voor basiseducatie, die zich eerder richten tot laaggeschoolden, zijn dit jaar in dat lijstje opgenomen. Na



(*) Le néerlandais est un atout, pas une punition!

er net als vorig jaar weer cartoons in de plaatselijke edities van le Soir, La Libre Belgique en La Dernière Heure. Die prenten moeten vooral de Franstalige randbewoners duidelijk maken dat de kennis en het gebruik van het Nederlands een belangrijke troef is voor een babbel met de

TERVUREN

Nederlands voor beginners en gevorderden

Een van de centra waar anderstaligen Nederlands kunnen leren, is het GLSP (Gemeentelijke Leergangen voor Sociale Promotie) in Tervuren. Vanaf september kunnen anderstaligen hier gedurende drie uur per week een heel schooljaar lang een basiscursus Nederlands volgen. De lessen bestaan uit spreek-, lees- en luisteroefeningen en kunnen zowel 's morgens als 's avonds worden gevolgd. Na twee jaar zouden de cursisten een elementaire kennis van het Nederlands moeten hebben. Andersta-

ligen die al een mondje Nederlands praten, kunnen verspreid over drie jaargangen een vervolmakingscursus Nederlands volgen gedurende vier uur per week. Via conversaties over actuele thema's kunnen ze hun parate kennis van het Nederlands verder bijschaven. Het GLSP heeft ook een bijafdeling in Hoeilaart, waar de lessen Nederlands alleen 's avonds worden gegeven.

WS

Inlichtingen en inschrijvingen: GLSP, tel. 02/767 04 30.

het succes van vorig jaar, toen er meer dan 1.000 anderstaligen reageerden via het gratis telefoonnummer, wil de provincie de campagne nu elk jaar opnieuw voeren, in de hoop nog meer anderstaligen te sensibiliseren om naast de taal van Voltaire ook de taal van Vondel te leren en te gebruiken. De anderstalige randbewoners die in Brussel werken en liever lessen Nederlands in de hoofdstad volgen, worden doorverwezen naar de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel.

WS

DILBEEK

Kringloopwinkel naast de deur

Begin september opent de Vilvoordse vzw Televil een tweede verkooppunt aan de Ninoofsesteenweg 219 in Dilbeek. In de kringloopwinkel worden oude meubels en elektrische toestellen na een opknapbeurt voor een prikje opnieuw te koop aangeboden. Daar heeft niet alleen het milieu baat bij, want naast de ecologische winst, is er ook winst op economisch en sociaal vlak. In de kringloopwinkel kunnen immers enkele laaggeschoolden en langdurig werklozen opnieuw aan de slag. De Dilbekenaren kunnen hun afgangte maar nog bruikbare spullen door Televil aan huis laten ophalen. Zelf naar de Vilvoordse kringloopwinkel trekken om er tweedehandstoestellen of meubels te kopen,



MEISE

Dansende Egyptenaren

Half mei plaatste het gymnastradateam van Gym en Dans Meise-Wolvertem zich tijdens de nationale selecties voor de elfde wereldgymnastrada die in juli '99 in het Zweedse Göteborg wordt gehouden. Met hoepels, linten en getooid in aangepaste kledij zetten 30 meisjes en één achtjarig jongetje tijdens een vijftien minuten durende show het leven van de Egyptenaren op de mat en dansten zich zo bij de 14 Belgische groepen die in juli volgend jaar naar Zweden mogen. De wereldgymnastrada is een vierjaarlijkse niet-competitieve happening waar zo'n 20.000 turners van over de hele wereld een week



deden de Dilbekenaren nauwelijks. Vandaar dat Televil een bijkomend verkooppunt wil openen voor Dilbeek en omstreken.

WS

TERVUREN

Skateparadijs

lang gym- en dansdemonstraties geven. Voor de zowat 450 leden van de gym- en dansgroep is de selectie voor deze wervende show een erkenning van hun kunnen. De ploeg uit Meise-Wolvertem heeft nu nog één jaar de tijd om zijn gym-



en dansnummer over de Egyptenaren op peil te houden en sponsors te zoeken. Wie ook eens de stramme spieren wil strekken of de ledematen leniger wil maken, kan een kijkje gaan nemen tijdens de opendeurdag van Gym en Dans op zaterdag 12 september, Stationsstraat 23, Wolvertem.

WS

Info: tel. 02/269 64 49.

Zondag 27 september wordt het Park van Tervuren omgetoverd tot een heus skateparadijs ter gelegenheid van de provinciale finale van de eerste In-line Skate Tour. Al wie zich enigszins in evenwicht kan houden op deze wat hippere variant van de ouwe trouwe rolschaatsen, kan zich dan een hele namiddag uitleven op tal van streettramps, een grote half pipe, jump, spin, dubbel stoop, funbox en slidebars allerhande. Indien u ook geen jota snapt van het skatejargon dat de jongeren tegenwoordig uitkramen, moet u zelf maar eens komen kijken welke toestellen en spectaculaire stunts ermee bedoeld worden. Aan spektakel zal het in Tervuren alvast niet ontbreken, want een professioneel skatestuntteam geeft enkele free-styledemonstraties ten beste. Voor wie het allemaal wat te snel gaat, zijn er nog altijd de skate ini-

tiaties van gediplomeerde lesgevers om met vallen en opstaan het rollen op vier wieltes onder de knie te krijgen. Deelnemen kost 200 frank en voor die prijs krijg je een T-shirt, twee verfris-



sende drankjes, kan je skates en beschermmateriaal huren en ben je meteen ook verzekerd.

WS

Infofoon:
Hoeilaart 02/657 54 50,
Overijse 02/686 90 20,
Tervuren 02/769 20 85,
Zaventem 02/759 66 75.

WEZEMBEEK-OPPEM

Europees kampioenschap slotracing

Jeugdhuis Merlijn in Wezembeek-Oppeem is op zaterdag 12 en zondag 13 september het trefpunt voor het Europees kampioenschap slotracing. Slotracing is het besturen van een miniatuurautootje dat een gleuf volgt op een houten baan. Het is de eerste keer dat de 24-uren durende wedstrijd in het Wezembeekse jeugdhuis wordt georganiseerd. De slotracers rijden in ploegen, maar dezelfde wagen moet zo lang mogelijk op de baan blijven. Om het kwartier is een pilootwissel toegestaan. Van 22 tot 6 uur wordt de sfeer op een 'echte' snelweg nagebootst en dim-

SINT-GENESIUS-RODE

Imkers in de rand

Wilt u imker worden of bent u geboeid door de bijenwereld, dan moet u zeker kennis maken met de Vlaamse Imkersbond van Brussel en Omstreken die volgend jaar een imkerscursus organiseert van februari tot juni. Kandidaat-cursisten en geïnteresseerden worden alvast uitgenodigd op de opendeurdag op 19 september a.s. vanaf 14 uur bij Robert De Greef, Schoolstraat 22 in Sint-Genesius-Rode, tel. 02/358 16 77.

Voor inschrijvingen of meer informatie: Jef Croonenberghs, Keienveldlaan 2, 1652 Alsemberg, tel. 02/380 38 47.

men de lichten in de zaal, wat zorgt voor een speciaal effect bij de toeschouwers. In Wezembeek-Oppeem strijden verschillende Europese nationaliteiten voor de titel. De training voor het EK begint op vrijdag 11 september om 14 uur en wordt voortgezet op zaterdag vanaf 9 uur 's ochtends. Om 15 uur start de wedstrijd die onafgebroken loopt tot zondag 13 september om 15 uur. Jeugdhuis Merlijn ligt in de Kerkhofstraat 54 in Wezembeek-Oppeem. Meer informatie bij Raymond Van Campenhout, tel. 02/731 04 35 of rvancampenhout@manudax.com.

AVh

TRAMBEDDING ALS FIETSRUTE

De 'boerentram' tussen Overijse en Groenendaal heeft ooit een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van de druivenstreek. Sedert de voltooiing in

1894 brachten de druiventelers van Overijse en Hoeilaart via deze tramlijn en vervolgens vanuit Groenendaal met de trein, hun edele kasdruiven naar de hoofdstad.

De trambedding van weleer is nu een fietspad en vormt als zodanig een stukje van de Zoniënwoudroute die beschreven staat in de gids 'Met de fiets door Vlaams-Brabant'.

Het beginpunt van deze route is het historisch stationnetje van Groenendaal. Van daaruit stoomde men in 1858 al naar Brussel en op vakantie naar Aarlen. Voor de liefhebbers van de paardensport werd in 1892 vanuit Groenendaal zelfs een speciaal goklijntje ingelegd naar de paardenrenbaan.

De Gids 'Fietsroutes door Vlaams-Brabant' is verkrijgbaar bij de Toeristische Federatie van Vlaams-Brabant, Diestsesteenweg 52, 3010 Leuven, tel. 016/26 76 20.



Van faciliteiten en LAT-relaties (3)

DROGENBOS: taalvrede dankzij Nederlands eenrichtingsverkeer

De snel- en expreswegen in de onmiddellijke nabijheid mogen dan al een jachtige sfeer oproepen, toch is Drogenbos veeleer een vreedzame faciliteitengemeente. Vlamingen en Franstaligen staan er doorgaans niet met getrokken messen tegenover elkaar, maar het ergert de Nederlandstaligen wel dat zij altijd de andere taal moeten spreken.

Het eeuwfeestjaar van schilder Felix De Boeck, 200 jaar Drogenbos...het heeft er de schijn van dat de inwoners van Drogenbos met andere dingen bezig zijn dan taalproblemen. Onze beperkte rondvraag bevestigt dat; Uit de meeste monden klinkt dat er in Drogenbos taalvrede heerst. De gemeente telt ongeveer evenveel Nederlands- als Franstaligen, met aan het hoofd een burgervader die al ruim dertig jaar de sjerp rond het middel

heeft. Een burgemeester overigens die van huis uit meekreeg dat hij 'de taal van het volk moet spreken'

Nederlands is er teveel aan 'Je kunt onmogelijk zeggen dat de Vlaamse bevolking hier werd verdrukt door het Franstalig bestuur', vindt een Nederlandstalige schepen. De aanwezigheid van Franstaligen in Drogenbos dateert al van de vorige eeuw. Lange tijd maakte de gemeente deel uit van de Brusselse gemeente Ukkel. De tegenstelling tussen Frans- en Nederlandstaligen was in de jaren zeventig een stuk scherper dan nu het geval is. De gemeenteraad houdt zich aan de regels en de zittingen verlopen in het Nederlands. In Drogenbos krijgen ze daarom hoogst zelden bezoek van activisten van het Taal Aktie Komitee of van Voorpost. Maar er mag dan al taalvrede heersen, nogal wat Nederlandstaligen hoor je vaak zeggen dat er duidelijk sprake is van eenrichtingsverkeer: 'Als Vlaming is het in deze



faciliteitengemeente eigenlijk niet zo goed leven', vindt Marc Bruyndonckx. 'De Franstaligen doen gewoon geen moeite om Nederlands te spreken. Ik woon hier nu twee jaar en ben afkomstig uit Linkebeek. Mijn burens zijn Franstalig en het stoort mij nogal dat zij geen enkele inspanning doen om mij ook eens aan te spreken in mijn taal. In Linkebeek hoef je daar natuurlijk helemaal niet om te komen, want dat is nog sterker verfranst. Toch blijf ik kiezen voor een faciliteitengemeente om in te wonen. Ik heb dertig jaar van mijn leven in Linkebeek doorgebracht en mijn familie woont er. Bovendien zou het fout zijn om als Vlaming dit gebied te verlaten.' Voor de Franstaligen is er klaarblijkelijk geen vuiltje aan de lucht. 'Mijn ervaringen in Drogenbos zijn goed', zegt de Franstalige Jean-Yves Claes. 'Ik spreek een beetje Nederlands en heb geen enkel probleem. In het gemeentehuis kan ik in twee talen

Twee eeuwen Drogenbos

Net als buurgemeente Linkebeek, behoort Drogenbos tot de 'kleintjes' onder de faciliteitengemeenten. Klein, maar er staat toch een groot feest op stapel want dit jaar bestaat Drogenbos precies 200 jaar. Drogenbos ontstond in 1798 als afzonderlijke gemeente. Het maakte voordien deel uit van de Brusselse gemeente Ukkel. De gemeente heeft een langwerpige, grillige vorm en beslaat 248 hectare; een smalle strook, gedwarst door snelwegen. Ten zuiden bevindt zich de bewoonde kom, in het Noordoosten de industrie.

Drogenbos ligt in de Zennevallei en grenst aan de Vlaamse gemeenten Linkebeek, Beersel, Sint-Pieters-Leeuw en de Brusselse gemeenten Anderlecht, Vorst en Ukkel. Deze zuidelijke faciliteitengemeente is van oudsher sterk gebonden aan de industrie. De bewoners kregen de spotnaam 'kaasdrogers' en 'kaaskrabbers' mee, wat verwijst naar het recept van een ambachtelijk gemaakte sterk geurende kaas. Tijdens de Open Monumentendag op 13 september a.s. wordt een bronzen beeldje onthuld dat 'De Kaaskrabber' vereeuwigd.

In tegenstelling tot de andere faciliteitengemeenten is er in Drogenbos geen sprake geweest van een bevolkingsexplosie. Op iets minder dan 70 jaar tijd steeg het aantal inwoners van 3.312 in 1930 tot 4.714 in 1997. Noch het FDF noch de Volksunie kwamen er goed van de grond. Sinds 1964 zwaait burgemeester Calmeyn er de plak. Zijn tweetalige Lijst van de Burgemeester lijkt in Drogenbos stevig verankerd.

AVh

terecht. De laatste tijd halen de communautaire moeilijkheden vaak het nieuws. Ik heb soms de indruk dat de politici het niet over dezelfde dingen hebben als de gewone mensen. Binnenkort vertrek ik op reis met Nederlandstalige vrienden!

Overschakelen is fout

Volgens een van de Nederlandstalige schepenen moeten de Vlamingen er nadrukkelijker een punt van maken om altijd de eigen taal te spreken. 'Nederlandstaligen oordelen soms te gemakkelijk dat de bediening in de winkel vlugger vooruit zal gaan als ze overschakelen op het Frans. We zouden consequenter aan het gebruik van onze taal moeten vasthouden. In de dorpswinkels doen dergelijke problemen zich doorgaans niet voor, maar

'We zouden consequenter aan het gebruik van onze eigen taal moeten vasthouden'

wel in de warenhuizen. Zelfs in een lokaal Chinees restaurant doet men pogingen om zich aan te passen aan de voertaal en worden de bezoekers desgevallend in het Nederlands bediend.'

'Toch is er een verandering merkbaar' vindt de schepen. 'Er wordt de laatste tijd zo sterk aan de kar getrokken vanuit Vlaanderen, dat de Franstaligen voelen dat ze wel Nederlands moeten leren om niet uit de boot te vallen. Zeker jongeren beseffen dat. Tegenwoordig worden ze allemaal met een computer en een reiskoffer in de maag geboren en dat vereist uiteraard meer-taligheid.'

Geen ambras

'Voor mij is het om het even of mensen Frans of Nederlands spreken in een faciliteitengemeente', vindt een Nederlandstalige inwonster die anoniem wenst te blijven. 'Ik heb Nederlandstalige burens, maar kom in de gemeente vaak in contact met Frans-

taligen. Het stoort mij hoegenaamd niet als ik eerst (of alleen) in het Frans word aangesproken.'

Ook François Van Den Abeele zegt niet echt problemen te hebben. 'Ik ben tweetalig', zegt de man. 'Langs de ene kant van mijn woning zijn alle burens Franstalig, aan de andere kant wonen alleen Nederlandstaligen. Beide taalgroepen leven hier goed samen, tenminste als de Vlamingen Frans spreken. Het stoort me natuurlijk wel dat veel Franstaligen geen Nederlands willen gebruiken, maar ik zal daar geen 'ambras' over maken.'

Minder bruisend dorpsleven

Gemeentelijke initiatieven om in Drogenbos wat leven in de brouwerij te brengen, zijn altijd tweetalig. Het doordeweekse sociale leven daarentegen, is nog sterk Nederlandstalig gekleurd en is ook zeer traditioneel. Het sportieve leven valt buiten dit patroon. Dat wordt gedomineerd door Franstalige clubs die heelwat leden aantrekken van buiten de gemeente. Omdat Drogenbos zo klein is, is het gemakkelijk om contacten te onderhouden. Toch is er niet meteen sprake van een bloeiend verenigingsleven. 'De Scouts en chiro zijn zowat de enigen die van zich doen spreken', vindt Marc Bruyndonckx. 'De Nederlandstalige verenigingen hebben duidelijk meer steun nodig en die zou geboden moeten worden door het gemeentebestuur', oordeelt hij. Toch vind je in

Portrait of a facilities community : part III

This month it's the turn of Drogenbos in our series on everyday life in the six facilities communities. Like its neighbouring commune of Linkebeek, Drogenbos is one of the 'midgets' among the facilities communities, with a surface area of just 248 hectares. Drogenbos was established as a separate community in 1798, having earlier formed a part of the Brussels commune of Ukkel. While the motorways in its immediate proximity might suggest that it suffers from a hectic atmosphere, Drogenbos is actually quite a peaceful community. The commune has an approximately equal number of Dutch-speaking and French-speaking inhabitants. Both language groups co-exist easily, mainly because the Dutch-speakers speak French there, but also because no one is looking for trouble. Over the years, the village life has become less lively, but thanks to the many arterial roads and a very extensive public transport network, the inhabitants of the Drogenbos are very mobile and open to the outside world.

Drogenbos behoorlijk bloeiende afdelingen van het Davidsfonds, de KAV, een kinderdansgroep, een kinderkoor en een bond van gepensioneerden. Het werven van nieuwe leden blijkt - net zoals in de andere faciliteitengemeenten - evenwel ook hier niet van een leien dakje te gaan.

Het dorpsleven is door de jaren heen minder bruisend geworden. De meeste verenigingen en cafés organiseren nog wel de traditionele pensenkermis die veel volk lokt, maar daar houdt het zo ongeveer mee op. Een echt cultureel centrum heeft Drogenbos niet. Maar dankzij de vele uitvalswegen en het vrij goed uitgebouwde openbaar vervoer, zijn de inwoners van Drogenbos zeer mobiel en bestaat er heelwat openheid naar elders toe.

An Van hamme



Vorig jaar kon u hem nog op het scherm zien als Michel in 'Wittekerke'. Nu geniet hij vooral van de ruimte en rust van zijn klein paradijs in Meise, al vergelijkt Jef Burm zelf zijn huis liever met een baancafé: 'Het is plat, heeft geen dak, is heel groot en vangt heel veel licht'. Binnen valt het oog meteen op de lopende meters schilderijen, want naast radio, televisie en conférences is schilderen altijd Burms passie geweest. Op 19 juni l.l. werd 'het Brussels ketje' 75 jaar. Tijd voor een terugblik.



FOTO: M. VAN DER VLIET

Jef Burm

'Lachen heeft me een goed leven bezorgd'

'Een terugblik', hoe ouder je wordt, hoe meer die vraag gesteld wordt, neem ik aan.

JB Dat klopt, en al bij al is het ook prettig om op zo'n rijke carrière als de mijne terug te kijken. Dat neemt niet weg dat ouder worden ook zijn minder prettige kanten heeft. Klaarblijkelijk word je met het verstrijken van de jaren minder au sérieux genomen. Dat is aanpassen en af en toe slikken. Maar je zult me niet horen zeggen dat ik daardoor ongelukkig ben, integendeel. Ik heb veel 'chance' gehad in het leven en daar ben ik blij om. Naarmate je ouder wordt, sta je ook vaker stil bij wat anderen meemaken en te verduren krijgen en dat versterkt het besef dat het leven mij goed gezind is geweest. De vraag die mijn dokter altijd stelde: 'Heeft u al eens gelachen vandaag?', is mijn richtsnoer geworden. Lachen heeft me een goed leven bezorgd.

Humor is weten

JB Tijdens de oorlogsjaren ben ik naar de academie in Sint-Niklaas geweest. Daar heb ik met houtskool en olieverf leren werken. Later heb ik in Anderlecht leren etsen, tekenen en boetseren. Maar kunst is een te groot woord voor wat u hier ziet; Schilderen is gewoon mijn hobby. Ik lig niet bepaald wakker van mijn schilderijen en dus ben ik op dat gebied geen 'echte' artiest. Dat is trouwens het grote verschil met mijn conférences: als ik het podium op moest met een

nieuw programma kon ik nooit de slaap vatten voor ik duidelijk in mijn hoofd had wat ik wilde.

In mijn streven naar perfectie ben ik altijd achtervolgd geweest door het gevoel dat ik een voorstelling nooit voldoende vooraf in de hand had. Het publiek begint immers te oordelen op het moment dat het doek opgaat en dus kan het bij de eerste minuut al om zeep zijn. Goede regisseurs zoals Frans Marijnen of André Poppe zijn in staat om bij de voorbereiding de plaats van het publiek in te nemen en de zwakke punten te signaleren, waardoor een voorstelling vanaf het begin goed zit. Zo hoort het eigenlijk.

U behoort tot een andere generatie dan bijvoorbeeld Freek De Jonghe. Voelt u zich met zijn humor verwant of is er een wereld van verschil?

JB Mijn laatste liedje heet 'Waar heb ik mijn tanden gelegd'. Mijn liedjes gaan altijd over mezelf en ik schreef en schrijf ze nog steeds voor mijn plezier. Ik ben gelukkig nooit genoodzaakt geweest om overeenkomsten af te sluiten met culturele centra of andere organisaties omdat ik een

vast inkomen had bij de BRT. Als een vraag voor een optreden me niet beviel, dan kon ik me de luxe veroorloven om daar niet op in te gaan. Ik treed af en toe nog wel op, maar een groot deel van mijn vroegere publiek is gestorven en de jongere mensen moesten al diep in hun geheugen graven om zich mij nog te herinneren. Ook het cabaret dat wij -en ik bedoel niet alleen mezelf maar ook bijvoorbeeld Anton Peeters en Yvonne Lexbrachten bestaat niet meer. Freek De Jonghe heeft daar verandering in gebracht met zijn avondvullende vertellingen. Hij zet tijdens zo'n voorstelling gewoon een gebouw neer, waarbij hij begint met de deur en al de rest er rond construeert. Het is een andere aanpak, maar uiteindelijk is het ook zijn bedoeling om het publiek te laten lachen met zichzelf. Ik heb dat ook altijd gedaan, zij het iets minder brutaal. Ironie was mijn wapen, zonder cynisch te zijn. De mensen laten lachen omdat ze beseffen dat het uiteindelijk over henzelf gaat, dat is het kruim van alle humor: humor is weten.

Ne verkeerde

De meeste mensen zullen zich u blijven herinneren als 'het Brussels ketje'.

JB Ja, al gebeurt het ook wel dat ik over de markt in Londerzeel loop en dat de mensen zich omdraaien omdat ze mijn stem herkennen: mijn BRT-stem heeft zoveel Vlamingen bijna 40 jaar lang vertrouwd in de oren geklonken. Mensen herinneren zich beter stemmen dan gezichten, een stem verandert ook minder. 'Het ketje' waarmee ik veelal geïdentificeerd word, heeft een taalpolitieke voorgeschiedenis. In het na-oorlogse Brussel heerste een vijandig klimaat tegen al wat Vlaams was, want dat zweemde verdacht veel naar het Duits. Eind jaren veertig kwamen er heelwat Vlamingen naar Brussel afgezakt die zich niet meer gerust voelden in hun geboortestreek. Je had er bijvoorbeeld de West-Vlaamse club met meer dan 1.000 betalende leden. Daar kwam nog bij dat ik als acteur en televisiemaker behoorlijk Nederlands sprak, waardoor ik in de ogen van sommigen helemaal een verdacht figuur

was. De groenteboer noemde me 'nen Hollander'. Ik moest als het ware voortdurend bewijzen van goed gedrag en vaderlandsliefde voorleggen omdat er altijd wel iemand was die wilde weten of ik tijdens de oorlog 'safe' was geweest. Tot bekend raakte dat ik op de BRT werkte, dat nam uiteindelijk alle twijfel weg.

Maar de achterdocht bleef wel bestaan bij het publiek in de zalen waar ik optrad. De echte Brusselaars hoorden mij hetzelfde Nederlands spreken als dat van de uitgeweken West-Vlamingen en dachten: 'Oei, da's ne verkeerde'. Elke keer als ik optrad, hing er 'ne froid' in de zaal. Tot ik de 'Wiche Wachestroet', een lied dat 100 jaar geleden gecomponeerd was, ontdekte en in het Brussels begon te zingen. Toen zeiden de Brusselaars: 'Dat is er ene van ons, dat is onze ket!' Daarna kon ik uren in het Nederlands doorgaan, het ijs was gebroken. Later heb ik dan zelf 'Brussel g'het maain het gestolen' plus nog een paar andere nummers geschreven en Jef was helemaal ket geworden.

Van onder de koeien

Heeft u altijd in Meise gewoond?

JB Toen ik in 1951 op de toenmalige NIR begon, ben ik in Oudergem gaan wonen. Tot in 1971 heb ik me daar perfect thuis gevoeld: ik was een bekende Vlaming en iedereen deed zijn best om Nederlands tegen me te spreken. Maar bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1970 kregen we eensklaps een FDF-bestuur in plaats van het vertrouwde liberale bewind. Na die verkiezingen heb ik deelgenomen aan de Vlaamse mars op Brussel, waarna het meteen was gedaan met de beleefde babbels in het Nederlands. Toen klonk het: 'Ha, monsieur Burm, qu'est ce qu'il a fait, il est quand même intelligent, pourquoi il marche avec les fanatiques?'. Er kwamen plots ook jonge gasten uit de buurt met hun zware motos bij ons aan de voordeur vergaderen. Die knapen lieten hun motor uren draaien, puur om ons te pesten. In 1971 zijn we weggevlucht en hier in Meise komen wonen.

Hoe beoordeelt u als randbewoner de heibel die er de voorbije maanden is geweest over de interpretatie van de faciliteiten voor de Franstaligen?

JB Dat is altijd al een complexe zaak geweest en dat zal het ook wel blijven. Maar ik vind dat we er geweldig op vooruit gaan; De Franstaligen beginnen toch stilaan onze capaciteiten en kwaliteiten te ontdekken, zij het via de omweg van de Europeanen. Die weten Vlaanderen al langer naar waarde te schatten en komen daar ook rond voor uit, met als gevolg dat Franstaligen die neerkijken op Vlaanderen door al die Europeanen die hier komen wonen niet meer au sérieux worden genomen.

'Pas toen ik de Wiche Wachestroet begon te zingen, zeiden de Brusselaars: dat is onze ket!'

U behoort nog tot de generatie die voor de geloofwaardigheid van het Nederlands heeft moeten vechten.

JB Vroeger beschouwde ik het Nederlands als een wapen. Toen ik in deze regio kwam wonen, bekeken ze me vaak alsof ik van onder de koeien vandaan kwam en dus ging ik als fiere Vlaming weg uit een winkel als ze geen Nederlands wilden begrijpen. Twee dingen hebben van mij een fervente voorvechter van de Vlaamse zaak gemaakt. Ten eerste is er mijn werk voor de televisie geweest: televisie gaf Vlaanderen een mond en van bij de start in 1953 wilde Jan Boon geen half woord dialect horen omdat hij beseftte hoe groot de invloed van het medium toen was. Daarnaast heb ik door te reizen geleerd dat het Nederlands in de wereld wordt beschouwd als een respectabele taal en niet als één of ander dialect.



FOTO: PATRIEK DE RIJCKELAERE

Ik heb in de grote buitenlandse musea ook onze kunstwerken zien hangen: in het Louvre, het Prado, de Pinacothek van München. Ik had dus het recht om trots te zijn op mijn taal en mijn cultuur.

Ondertussen is het Nederlands in Brussel één van de vele talen geworden, net als het Frans trouwens. Het Engels zal volgens mij in het Europa van morgen nog overheersender worden dan het nu al is en dat kan ook niet anders als je van de Europese integratie een succesvolle operatie wil maken.

Voelt u zich Europeaan?

JB Het Europa in de steigers doet me een beetje denken aan de sfeer net na de tweede wereldoorlog. Iedereen vroeg zich af hoe we dat hier konden heropbouwen, hoe we die machine weer konden laten draaien en samen trokken we aan dezelfde kar. Dat gevoel heb ik nu ook weer. Ik voel me trouwens steeds meer Europeaan worden. Alleen als ik op reis ben, durf ik me nog wel eens Belg noemen, maar dat doet niets af aan mijn Europese overtuiging.

Kris Verhaegen

Jef Burm: avez-vous déjà ri aujourd'hui?

depuis 1971. 'J'ai eu beaucoup de chance dans la vie. Plus on vieillit, plus on réfléchit aux conditions que d'autres peuvent connaître et cela me conforte dans l'idée que la vie a été clémente à mon égard. La question que me posait toujours mon médecin: 'Avez-vous déjà ri aujourd'hui?' est devenue ma ligne de conduite. Le rire m'a procuré une bonne qualité de vie.'

Jef Burm se sent du reste de plus en plus 'Européen'. 'L'Europe qui est en train de se construire me fait un peu penser à l'atmosphère qui régnait juste après la Seconde Guerre mondiale. Chacun se demandait comment nous pourrions renaître de nos cendres et ensemble, nous nous sommes attelés à la même tâche. J'ai de nouveau ce sentiment aujourd'hui.'

Rand in het oog van de storm

Het juridisch gevecht dat woedt tussen Vlaams minister van Binnenlandse Zaken Leo Peeters en de gemeentebesturen van de zes faciliteitengemeenten in de rand rond Brussel, escaleert en overstijgt al lang de loutere verplichting van de Franstalige inwoners om telkens opnieuw documenten in hun eigen taal aan te vragen.

De Raad van State heeft de jongste maanden in opeenvolgende en elkaar bevestigende of versterkende arresten, de thesis van Vlaams minister Peeters - en met hem de hele Vlaamse regering - ondersteund. In afwachting van een uitspraak te gronde moeten de Franstaligen in de faciliteitengemeenten elke keer opnieuw hun documenten in het Frans vragen. De Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en enkele inwoners van de faciliteitengemeenten hadden hiertegen beroep aangetekend bij de Raad van State en een schorsing gevraagd. Die Raad van State heeft de aanleggers evenwel wandelen gestuurd.

De arresten houden in dat de Franse Gemeenschap noch het Waals Gewest voor Franstaligen in de rand kunnen opkomen. Klaar gezegd: ze hebben zich niet te bemoeien met Vlaamse zaken. Voor de Vlamingen de evidentie zelf.

Olie op het vuur

Dergelijke uitspraken van 's lands hoogste administratief rechtscollege zouden elders misschien een pacificatie inluiden, maar niet zo in België. De zes gemeentebesturen waar de Franstaligen de dienst uitmaken, vormen blok tegen de rondzendbrieven van minister Peeters en schuwen daarbij geen dreigende taal, oproepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid inclusief. Ze voelen zich bovendien gesteekt door uitspraken van Franstalige toppolitici -partijleiders zelfs- die in maart van dit jaar al olie op het communautaire vuur gooiden toen ze zich uitspraken voor een uitbreiding van de faciliteiten tot alle gemeenten rond Brussel. Kortom er tekende zich

een Franstalig front af en tot nader orde houdt dat stand, zoals de jongste weken bleek uit de reacties op de arresten van de Raad van State over de interpretatie van Peeters' omzendbrieven.

Tegendraads

Die omzendbrieven hebben een eerste toetsing in de praktijk alvast met glans doorstaan. Gouverneur Lode De Witte van Vlaams-Brabant heeft de beslissing van het schepencollege van Wezembeek-Oppem over de inning van de milieubelastingen immers tot twee maal toe geschorst. Die beslissing heeft veel kwaad bloed gezet bij de Franstalige vroege vaders in Wezembeek-Oppem, die zich in hun weerspanning gesterkt voelen door een brief van de adjunct van de gouverneur van Vlaams-Brabant, Guy Desolre. Twee Franstalige Vlamingen uit de faciliteitengemeenten die de voorbije jaren een Franstalig aangifteformulier kregen voor het kijk- en luistergeld, hadden zich bij Desolre beklagd. Ze kregen van hem gelijk klacht in te dienen nadat ze dit jaar een Nederlandstalig formulier ontvin-

gen. Desolre noemt hun klacht ontvan- kelijk en gegrond. Dat hij daarmee lijnrecht

ingaat tegen de interpretatie van gouverneur De Witte zal Desolre ken-

nelijk een zorg zijn. Desolre, een Franstalige Vlaming uit Mechelen die nu in Linkebeek woont, hangt als adjunct van de gouverneur niet af van Lode de Witte maar van de federale minister van Binnenlandse Zaken, in casu Louis Tobback. Sinds de oprichting van de provincie Vlaams-Brabant heerst er trouwens al enige animositeit tussen Desolre en de Vlaams-Brabantse deputatie.

De communautaire saga is daarmee echter geenszins voorbij. De arresten van de Raad van State zijn slechts een schakel in een veel langere keten communautaire conflicten of, milder



FOTO: XTEFFE LAMIR

12

Bouwgrond met subsidie



FOTO: ANTHON DE SINGHELAERE

De Vlaamse regering heeft haar inspanningen opgedreven om het Vlaams karakter van de rand rond Brussel veilig te stellen. De sociale huisvesting krijgt een flinke duw in de rug. In de komende twintig jaar zullen meer dan achthonderd autochtone inwoners van de rand aanspraak kunnen maken op subsidies om een bouwgrond te kopen. Om in aanmerking te komen, moeten de kopers sociaal-culturele of economische banden hebben met de regio.

De subsidie kan oplopen tot 1,2 miljoen frank. Particulieren die bouwgrond kopen in de rand kunnen een subsidie krijgen gelijk aan het verschil tussen de prijs die ze voor de grond hebben betaald en de gemiddelde bouwgrondprijs in Vlaanderen, met een maximum van 1,2 miljoen fr.

Een gezin dat een perceel koopt van 7 are en daar 100.000 fr. per are meer voor betaalt dan elders in Vlaanderen, krijgt dus 700.000 fr. Dat bedrag wordt uitbetaald in maandelijkse schijven, gespreid over 20 jaar. De maximum tussenkomst bedraagt zo 5.000 fr. per maand. De Vlaamse regering heeft dit jaar al 50 miljoen frank uitgetrokken. Gespreid over 20 jaar kan het project rekenen op 1 miljard fr. Het doelgebied slaat op 22 gemeenten: de zes faciliteitengemeenten alsook Tervuren, Hoeilaart en Overijse plus Beersel, Sint-Pieters-Leeuw, Dilbeek, Asse, Merchtem, Meise, Grimbergen, Vilvoorde, Machelen, Zaventem, Kortenberg, Bertem en Huldenberg.

De Franstaligen hebben al luid geprotesteerd tegen deze maatregel die ze een inbreuk noemen op het gelijkheidsbeginsel.

JC

uitgedrukt, wrijvingen die het territoriale kader van de Zes ver overschrijden. Binnen de Zes liggen zeker nog twee andere pijnpunten bloot. Zo heeft Vlaams minister van Cultuur Luc Martens bedreigd de erkenning en de daarbij borende subsidies voor de gemeentelijke bibliotheek van (nog eens) Wezembeek-Oppem in te trekken als de bib zich niet schikt naar het decreet om 75 procent Nederlandstalige boeken in haar fonds te hebben. Anderzijds heeft Vlaams onderwijsminister Luc Van den Bossche Wezembeek-Oppem de wacht aangezegd voor subsidies uit Franstalige hoek (via de academie van de Brusselse gemeente Sint-Pieters-Woluwe) aan de plaatselijke muziekschool.

Hete aardappel(en)

De tactiek van de Franstaligen is doorzichtig: burgemeester François van Hoobrouck van Wezembeek-

Het communautaire vuur heeft maar een kleine windstoot nodig om fel op te flakkeren en over te slaan op alle instellingen

Oppem, die zich daarin gesteund weet door zijn vijf collega's uit de faciliteitengemeenten, zet alles op alles om het dossier op de spits te drijven en het als een hete aardappel door te schuiven naar het federale niveau. Daar hopen de Franstaligen hun slag thuis te halen, zoals in het verleden wel vaker gebeurde bij afwezigheid van een eensgezind Vlaams front.

Het communautaire vuur dat met de rondzendbrieven nieuw voedsel kreeg, is niet uitgedoofd. Het heeft slechts een kleine windstoot nodig om fel op te flakkeren en over te slaan op alle instellingen. Hoe delicaat de verhoudingen in ons land wel zijn, werd net voor de vakantie nog eens duidelijk. Het Europees Hof in Luxemburg veroordeelde de Belgische

regering omdat ze het gemeentelijk stemrecht voor EU-burgers nog niet heeft geregeld. De verplichting dateert nochtans van het Verdrag van Maastricht dat einde 1991 werd goedgekeurd, nu bijna zeven jaar geleden. De dwingende EU-richtlijn daaromtrent kwam er op 19 december 1994.

Aanvaringen

Premier Dehaene wilde vlak voor de vakantie het gemeentelijk stemrecht voor EU-burgers nog door het parlement jagen en had zich daarvoor verzekerd van de steun van de PRL-FDF combinatie, maar die vlieger ging niet op. Dat de meerderheidspartijen zo eenzijdig gingen leunen op een alliantie die haar aversie, zo niet haat, voor de Vlamingen breed etaleert en dat ze tegelijk blind en doof bleven voor de Vlaamse wensen, was net iets van het goede te veel. Tegen het beginsel van EU-stemrecht is weinig in te brengen, maar het mag niet ten koste gaan van gerechtvaardigde Vlaamse eisen, klonk het her en der in de Vlaamse partijen die de dienst uitmaken in zowel de federale als de Vlaamse regering. De verschillende benadering binnen de meerderheidspartijen leidt tot ongemakkelijke situaties, zoals Vlaams minister voor Brusselse Zaken, Brigitte Grouwels, mocht ondervinden toen ze terecht pleitte voor een gewaarborgde Vlaamse aanwezigheid in Brussel, maar frontaal in aanvaring kwam met de CVP-top, met premier Jean-Luc Dehaene op kop. Toch broeit er iets, zowel in haar partij als in andere Vlaamse formaties. Haar pleidooi viel samen met de 11-juli oproep van minister-president Luc Van den Brande. Ook hij is gewonnen voor een gewaarborgde aanwezigheid van de Vlamingen in Brussel terwijl hij tevens wil dat de deelstaten zelf het heft in handen nemen voor de volgende ronde in de staatshervorming.

Of en hoe de communautaire geesten die voor de vakantie werden opgeroepen, weer in de fles kunnen worden geduwd, blijft afwachten. Wel staat



Wezembeek-Oppem

vast dat over pakweg negen maanden 'de moeder van alle verkiezingen' wordt gehouden. Het klimaat om serene oplossingen te vinden, zal er niet beter op worden.

Johan Cuppens

Community saga far from over

The legal battle still raging between the Flemish Minister of Internal Affairs Leo Peeters and the administrations of the 6 facilities communities located around Brussels has now escalated far beyond the simple obligation which would require Francophones to request documents in their native language each time. In recent months, various decrees from the Council of State have supported the position of Minister Peeters, and while awaiting a definitive judgement on the merits, Francophones in the facilities communities must specifically ask to have their documents in French each time they need them. The burgomasters of the six facilities communities are now doing everything they can to force the issue. It is clear that the Community saga is far from over, and that the decrees of the Council of State are only one link in a much longer chain of Community conflicts. After all, only a slight breeze appears necessary to cause the Community fires to flare up, and a better atmosphere for calmly finding solutions has certainly not been created in the meantime.

TENTOON- STELLING

Ontredderde kunstenaars in wankelend Wenen

Het Oostenrijks expressionisme beperkt zich niet tot Egon Schiele en Oscar Kokoschka. In het Museum van Elsene worden momenteel nog 28 andere schilders en tekenaars uit het begin van deze eeuw voorgesteld die even heftig rebelleerden tegen de academische stijlen en het vluchtig impressionisme. Net als hun tijdgenoot Sigmund Freud peuterden ze in hun onderbewustzijn of tuurden onvoldaan in een spiegel. Daarnaast overheerste het besef

dat de Donaumonarchie op haar laatste benen liep. De staat was herleid tot een waterhoofd en een oorlog leek onafwendbaar. In dit kwetsbaar klimaat was er nauwelijks plaats voor sociale bekommernissen. Bijna alle kunstenaars waren vooral met zichzelf begaan. Aan de lopende band vervaardigden ze dus zelfportretten, of schetsten ze vrienden en kennissen. Schiele (1890-1918) behield alleen dat wat hem essentieel leek. Hij penseelde zijn personages in merkwuurde houdingen, vaak naakt, doorgaans met opengespreide vingers

en verwarde haren. Sommigen lijdten aan magerzucht, anderen hebben dan weer last van overgewicht. Meestal kijken zijn figuren je aan met wijd opengesperde ogen. Het is overduidelijk dat Schiele wilde doorstoten naar het innerlijke. De overdrijvingen en de misvormingen hebben wel degelijk een psychologische meerwaarde. Om zich af te reageren, schilderde en tekende hij dag en nacht. Tijdens zijn korte leven realiseerde hij enkele duizenden werken. Het precieze aantal is niet bekend. Zijn onconventioneel gedrag viel bij de goegemeente in slechte aarde. Ten onrechte werd hij beschuldigd van zedenfeiten en pornografie.

Nog voor Schiele enige bekendheid genoot, dank zij zijn ophefmakende bijdrage aan de Kunstschau-tentoonstelling in 1908, experimenteerde Richard Gerstl (1883-1908) met schreeuwerige kleuren. Hij beeldde zichzelf uit als een waanzinnige. Zijn onstuimig leven moest deze expressionist avant-la-lettre met een vroege dood bekopen. Oscar Kokoschka (1886-1980) werd door de critici zelfs een opperwildeman genoemd. Hij toonde op zijn doeken hoe zijn modellen eruit zouden zien als ze oud en versleten zouden zijn. Anton Kolig (1886-1950) testte op zijn beurt nieuwe perspectieven uit. Hij vereenzelvigde zich met Narcissus die als een gekwelde engel boven het watervlak zweeft.

De eerste wereldoorlog bracht in het expressionistisch kunstmilieu een ommekeer teweeg. Veel jonge schilders werden gemobiliseerd, maar bleven desalniettemin hun beroep uitoefenen. Sommigen kregen zelfs de opdracht om de vijandelijke legers zo afschrikwekkend mogelijk weer te geven. Slechts een enkeling als Albin Egger-Lenz focuste op het menselijk leed. Hij schilderde vooral gruwelijke dodenkampen. Rudolf Wacker drukte in haastige potloodlijnen zijn persoonlijke ontreddeering uit tijdens zijn krijgsgevangenschap. Toen Wenen in 1918 zijn prestige als keizerlijke hoofdstad had verloren en Schiele in datzelfde jaar door de Spaanse griep werd geveld, zwermden de belangrijkste artiesten uit naar het platteland. In Salzburg werd door

schilder Felix Harta, schrijver Hugo von Hoffmannstahl en theatermaker Max Reinhardt het expressionistisch genootschap 'Der Wassermann' opgericht, dat het utopische en gevoelvolle Aquariustijperk aankondigde.

'Het expressionisme in Oostenrijk', Museum van Elsene. Nog tot 13 september. Van dinsdag tot vrijdag: van 13 tot 18.30 uur. Zaterdag en zondag van 10 tot 17 uur. Info: 02/511 90 84.

TOONEEL

Russische liefdesperikelen

Verliefdheid ontaardt maar al te vaak in onverantwoord gedrag. De Russische schrijver Alexander Poesjkin (1799-1837) beweerde ooit dat verblinde minnaars elkaar overstelpen met leugens en onwaarachtige gevoelens. Wie bemint probeert vooral dingen die hij niet bezit, te schenken aan iemand die ze niet wil. In 'Jewgeni Onegin' (1833) hengelt de mooie Tatjana naar het hart van een kerel uit Sint Petersburg. Maar ze wordt meteen wandelen gestuurd. Wanneer ze elkaar later in Moskou opnieuw ontmoeten zijn de rollen omgekeerd. Zonder medelijden wijst de rijper geworden dame haar smekende aanbieder af. De schrijver Eriek Verpale herwerkte deze literaire klassieker tot een tweedelig theaterstuk. De actrices Antje De Boeck en Els Olaerts laten zien hoe passioneel en wreedaardig vrouwen kunnen reageren. Acteur-regisseur Bob De Moor is met deze productie niet aan zijn proefstuk toe om de breedsprakerige, volkse taal van Verpale gestalte te geven. Uitzonderlijk deelt hij het podium met vijf andere acteurs, terwijl hij doorgaans de eenzame egotripper verpersoonlijkt. De Moor beschouwt het psychologisch inlevingsvermogen waarover hij beschikt als zijn voornaamste troef. Daarmee kan hij telkens weer andere aspecten van zijn complexe persoonlijkheid aan bod laten komen.

'Tatjana' door De Korre. CC Strombeek-Bever: 11 oktober om 20u15. Res.: 02/263 03 43.



Oskar Kokoschka

FAMILIE- VOORSTELLING

Dartele vlinders in de buik

Dimitri Leue is het 'enfant terrible' van de nieuwe, beloftevolle acteurs-generatie, maar dan wel een 'enfant terrible' dat ook graag luistert naar het zachtvaardig gefladder van de vlinders in zijn buik. In 'Zarah of de vogels komen terug uit het Zuiden' filosofeert hij over romantische karamellenverzen. Neergekrabbelde gedichtjes op de wegwerpblaadjes van een scheurkalender vrolijkken hem op. Hij vertelt het bizarre verhaal van de dromerige Matthias, die aan het schoolse hoofdrekenen een broertje dood heeft, maar helemaal openbloeit

in de vrije natuur. Planten en bloemen laten zijn verbeelding op hol slaan. Hij hunkert ernaar om zijn aantrekkelijk vriendinnetje terug te

zien, want ook een kind snakt soms naar de liefde van een leeftijdsgenootje. Het lot is hem echter niet altijd gunstig gezind.

Samen met kostuumontwerpster Tine Reymer grasduint Dimitri Leue in de complexe gevoelswereld van peuters en volwassenen. Hij doorbreekt emotionele taboes en houdt een pleidooi voor meer luisterbereidheid. Humor vervlecht zich met ernst. Toch is deze familievoorstelling allesbehalve zwaarwichtig, want elke verdrietige noot wordt weggespoeld met een resem kwinkslag.

Tervuren, CC Papeblok: 19 september om 20u30. Tel: 02/768 03 00.

TONEEL

Rijke septembermaand in de KVS

Omwille van gezondheidsproblemen van Senne Rouffaer moest 'Het verhoor' van Robert Pinget vorig seizoen worden afgelast. De befaamde acteur



SUSPRELLE/ARTS GUY DILL

uit de rand is ondertussen volledig hersteld. Met een jaar vertraging gaat dit psychologisch drama uiteindelijk dan toch in première in een regie van Yves Bombay. Het stuk handelt over een oude, dove huisbediende die over een verdwijning wordt ondervraagd. De man wordt echter geplaagd door spoken uit zijn verleden. Hij is nauwelijks in staat om hoofdzaken van bijkomstigheden te onderscheiden. Wel doorziet hij de corruptie en het gekonkeloes, waarvan overigens niet alleen hij het slachtoffer is. Sjarel Branckaerts is Rouffaers tegenspeler. Dat tegenstrijdige opinies over kunst en cultuur hechte vriendschapsbanden kunnen verstoren, blijkt uit de internationale kaskraker 'Kunst' van Yasmina Reza. De aankoop van een peperduur schilderij is aanleiding voor verhitte discussies. Bert André bekvecht op de planken met Hubert Damen en Jan Pauwels.

Regisseur Lucas Vandervost analyseert op zijn beurt de vertelstijl van de Amerikaanse schrijver William Faulkner. In 'Terwijl ik stierf' (As I lay dying) geven de verschillende personages elk een aparte uitleg over dezelfde gebeurtenis. Maar zelfs als de puzzelstukjes samenkomen, is de waarheid nog niet helemaal achterhaald. Een doordenker van formaat!

KVS-atelier: 'Het verhoor' van 4 tot 20 september
Les Treteaux: 'Kunst' van 9 tot 13 september
KVS-zaal: 'Terwijl ik stierf' van 18 september tot 11 oktober.
Info, ook over eventueel transport vanuit de rand: 02/217 69 37.

BEELDHOEWKUNST

Muzikale beelden

De Amerikaanse neoconstructivist Guy Dill (52) realiseert monumentale beelden in brons en roestvrij staal. Zijn ruimtelijke vormen bouwt hij op met geometrische volumes. De zachte bogen, de kegels, de ringen en de bollen gaan onderling een minimalistisch verbond aan. Steeds suggereren deze elegante sculpturen een verstilde beweging, die harmonieert met de omringende natuur. De beelden stralen zowel rust als waardigheid uit en zijn onverholen sensueel. Wie eromheen wandelt komt steeds voor een ander waarnemingsveld te staan. De kunstenaar vergelijkt zijn oeuvre met muzikale polyfonie. Ieder onderdeel van een sculptuur heeft dezelfde waarde als een instrument of een menselijke stem. Dank zij de holtes en de opgespaarde ruimte kunnen de werken als levende organismen ademen. Beelden van Guy Dill zijn niet alleen te vinden in de New Yorkse Guggenheimcollectie en het Amsterdamse Stedelijk Museum. Ook diverse Amerikaanse universiteiten en ziekenhuizen kochten stukken van hem, omdat ze een heilzame invloed zouden uitoefenen.

Blikvangers op de huidige tentoonstelling zijn een bronzen engel en een reusachtige, rood geschilderde kalebas, die schril afsteken tegen het diepe groen. 'Elk beeldhouwwerk is een abstract stilleven dat de ruimte op zijn manier consumeert en daarvoor verantwoording aflegt', licht de kunstenaar toe.



Guy Dill in Ellipse Exhibitions, Hallesesteenweg, 158, Sint-Genesius-Rode. Van 18 september tot 1 november. Info: 02/381 21 81.

Ludo Dosogne

Maskers, het magische gezicht van Afrika

Griezelig mooi zijn ze, de 150 West-Afrikaanse maskers die momenteel te zien zijn in het museum van Tervuren en die afkomstig zijn uit de verbazingwekkende Barbier-Mueller collectie. Ze werden in Senegal, Nigeria, Benin, Ghana of Ivoorkust vervaardigd door traditionele houtsnijders.

Wie er zijn gezicht mee bedekt vereenzelvigd zich met geesten of demonen. Door ernaar te kijken wordt men, volgens de legende, gehypnotiseerd, behekt of betoverd. Het magisch karakter komt pas tot uiting tijdens rituelen, ceremonies en feesten. De meeste maskers worden in opdracht van een stamhoofd of een dorpsgemeenschap gemaakt. De ontwerpers kunnen zich inspireren op oudere modellen of op de gelaats-trekken van een overleden familielid. De creativiteit wordt verder gevoed door nachtelijke visioenen en fantasierijke verhalen. De best gemotiveerde houtsnijders kiezen zorgvuldig de geschiktste boom. Op een heilige plek in de rimboe kerven ze de ogen, de neus en de mond. In sommige streken moeten ze zich onderwerpen aan strenge zuiverheidsvoorschriften. Zolang het masker niet gebruiksklaar is, mogen ze geen vast voedsel tot zich nemen en al evenmin met vrouwen slapen.

Bovennatuurlijk

Ook in de 20ste eeuw worden aan de Afrikaanse maskers door een groot deel van de zwarte bevolking nog bovennatuurlijke krachten toegeschreven. Vooral tijdens inwijdingsrituelen en begrafenissen spelen maskers een belangrijke rol. Jongens worden in



Gelaatsmasker uit Liberia

sommige cultuurgemeenschappen pas dan volwassen als ze enkele maskeroproeven hebben ondergaan. Zodra ze geslachtsrijp zijn, trekken ze met leeftijdsgenoten voor een tijdje de wildernis in. Hun leraars of begeleiders wijden hen met behulp van de maskers in de belangrijkste levensgeheimen in.

Wie zijn gezicht bedekt met een masker vereenzelvigd zich met geesten en demonen

De 'novicen' komen bij deze gelegenheid ook meer te weten over de religie, het huwelijk, hun sociale positie en de stamstructuur.

De magische kracht die van de maskers uitgaat moet de jongeren helpen om de moeilijkste momenten van het initiatieproces te doorstaan.

Tijdens begrafenisplechtigheden kan een masker het vertrek van de overle-

dene naar het hiernamaals bespoedigen. Zo wordt verhinderd dat de dode op aarde blijft ronddolen. Wie niet tijdig de wereld van de levenden verlaat, kan ziektes en epidemieën in de hand werken. Vanuit zijn nieuwe verblijfplaats kan de ziel van de afgestorvene zich echter inzetten voor zijn nakomelingen. Hij evolueert tot een soort beschermheilige die vereerd kan worden.

Over de oorsprong en de verspreiding van de maskers doen verschillende verhalen de ronde. Volgens een oude mythe bewaarden aanvankelijk de vrouwelijke stamleden de maskers. Maar ze verloren dit privilege omdat teveel dames hun mond voorbij praatten door de identiteit van de dragers te onthullen. Sindsdien worden de maskers haast uitsluitend toevertrouwd aan mannen. Alleen in de matriachale gemeenschappen in en rond Sierra Leone valt die eer nog aan vrouwen te beurt.

Ontzagwekkend

Heel wat maskers dragen sporen van okerpigment of zijn versierd met glaskralen, schelpen of nagels. Plantaardige vezels, vlechtwerk, stukjes dierenhuid en runderhoortjes smukken het houten basismateriaal op. Wat op de tentoonstelling in het museum van Tervuren meteen opvalt zijn de uiteenlopende formaten. Het angstaanjagende slangenmasker uit Guinea bijvoorbeeld, dat wordt gebruikt om de weersomstandigheden te beïnvloeden, is meer dan twee meter hoog en rust op de schouders. Het Nigeriaanse opzetmasker met tatoeages op slapen en wangen is daarentegen amper 20 cm hoog. Het imponerendste stuk in de hele verzameling is het Liberiaanse gelaatsmasker dat wordt bovengehaald tijdens rechtszittingen en besnijdenisrituelen. De ontzagwekkende ogen overrompelen ook de Westerse toeschouwer, voor wie de wereld zogenaamd geen geheimen meer heeft.

Ludo Dosogne

'Het tweede gezicht', Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren. Tot 29 november. Van dinsdag tot vrijdag van 10 tot 17 uur. Zaterdag en zondag van 10 tot 18 uur. Info: 02/769 52 11.

Afrikanische Masken in Tervuren

Noch bis Ende November kann man im Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren die Ausstellung 'Het tweede gezicht' (Das zweite Gesicht) mit über 150 westafrikanischen Masken der Prestigesammlung Barbier-Mueller besuchen. Die eindrucksvollen Masken bezaubern nicht nur durch ihre Schönheit, sie zeigen auch die spirituelle Bedeutung auf, die dem 'Zweiten Gesicht', dem bevorzugten Vermittler zwischen der Welt der Lebenden und der Welt der Geister und Ahnen, von den Volksstämmen in Westafrika beigemessen wird. Der magische Charakter der Masken, die von traditionellen Holzschneidern angefertigt werden, wird bei Ritualen, Zeremonien und Festen deutlich.

Actiegroepen tegen uitbreiding Zaventem

Economische voordelen wegen niet op tegen bijkomende overlast

'Als de luchthaven verder uitbreidt, worden tal van mensen in Brabant daar het slachtoffer van', zegt Daniël Blockmans. Hij is bestuurslid van de Onafhankelijke Actiegroep Midden-Brabant en fel gekant tegen de uitbreidingsplannen die het Vlaams Economisch Verbond (VEV) en andere belangengroepen voor de Zaventemse luchthaven in petto hebben (zie Randkrant nr.4).

De Onafhankelijke Actiegroep Midden-Brabant - een koepel van verenigingen als 'Sterrebeek 2000', 'Natuurreservaten Midden-Brabant' en 'Wakker Tervuren' - wil een nulgroei voor Zaventem. 'We streven niet naar de sluiting van de luchthaven, maar we willen wel af van het principe dat ervan uitgaat dat we stilstaan, als we niet verder groeien', stelt professor Daniël Blockmans, tevens voorzitter van de Zaventemse milieu-adviesraad. Voor het verduidelijken van die stelling verwijst hij naar Genève, waar ook bewust voor één landingsbaan is gekozen. 'Genève is hiermee voldoende

de uitgerust voor de normale passagiersstromen van en naar dat deel van Zwitserland. Wat is voor de gewone man in de straat de meerwaarde van het 'hub- and-spoke systeem' van Sabena, dat probeert passagiers uit andere landen via Zaventem te laten reizen? Niemand haalt het toch ook in zijn hoofd om het huisvuil van een groot deel van Europa naar Vlaanderen te halen om het hier te verbranden, onder het mom daarmee werkgelegenheid te creëren? Het luchtverkeer moet op dezelfde manier bekeken worden, want vliegtuigen

'We moeten afstappen van het principe dat we stilstaan als we niet verder groeien'

zijn grote vervuilers. Wij zeggen dus: creëer een luchthaven op maat van Vlaanderen en Brussel, hoofdstad van Europa, maar haal geen passagiers naar hier die het luchthavengebouw toch niet verlaten.'

Storende voordelen

Het bedrijfsleven kijkt argwanend naar de plannen van minister Kelchtermans om van de Zaventemse luchthaven een 'hinderlijke inrichting' te maken. 'Ten onrechte, de luchthaven is wel degelijk een hinderlijk bedrijf. Ze produceert lawaai en vervuiling', reageert Daniël Blockmans. 'De polyaromatische koolwaterstoffen (PAK's) die vrijkomen bij de verbranding van kerosine zijn kankerverwekkend. De vliegtuigindustrie geniet daarenboven van extreme concurrentievoordelen', vervolgt Blockmans. 'Iedereen betaalt taksen op energie, maar een wereldwijde overeenkomst belet dat kerosinetaks kan worden geheven. Er bestaat ook geen btw-heffing op vliegtuigen. Hierdoor derft de schatkist jaarlijks tientallen miljarden. Met die miljarden zou men nochtans heelwat nieuwe arbeidsplaatsen kunnen scheppen.' De stelling van het VEV dat er in de komende tien jaar 40.000 nieuwe



FOTO: PASCAL VIGNERON

arbeidsplaatsen in de regio Zaventem zullen bijkomen, noemt Blockmans 'totaal onrealistisch'. 'Er werken in Groot-Zaventem al 55.000 mensen. Het verkeer in en rond Zaventem zit elke dag vast. Deze regio heeft trouwens geen werkloosheidsprobleem. Bedrijven hebben nu al de grootste moeite om in eigen streek arbeidskrachten te vinden. Waar gaan ze die 40.000 arbeidskrachten vinden en hoe raken ze nog ter plekke?'

Waardeloze woningen

Blockmans is van oordeel dat de voorstanders van de uitbreiding van de luchthaven de ogen sluiten voor een aantal nadelen. 'De verlenging en omvorming van de 25 L-piste tot startbaan moet er komen, omdat de Brusselaars geen vliegtuigen meer boven hun grondgebied willen. Als de plannen om de 25L-piste te verlengen daadwerkelijk worden uitgevoerd, zal de waarde van een groot aantal woningen in de Vlaamse rand - in Nossegem, Sterrebeek, Tervuren - met de helft verminderen. Als men die burgers moet vergoeden, ben ik er niet zo zeker van dat het hertekenen van startbanen inderdaad rendeert. Bovendien houden de nachtvluchten duizenden mensen wakker die daardoor overdag minder goed presteren, wat ook een economische minwaarde is. In plaats van de vluchten te spreiden over een veel groter gebied, moet er juist voor gezorgd worden dat vliegtuigen in nauwe corridors landen en opstijgen. Zo veroorzaken ze de minste overlast.'

Marleen Teugels

Bürgerinitiativen gegen Erweiterung von Zaventem

'Wenn der Flughafen sich weiter ausdehnt, haben zahlreiche Menschen in Brabant darunter zu leiden.' Dies meint Professor Daniël Blockmans, Vorstandsmitglied der Onafhankelijke Actiegroep Midden-Brabant (Unabhängige Bürgerinitiative Mittelbrabant) und Vorsitzender des Umweltrates Zaventem. Demnach sollen die wirtschaftlichen Vorteile einer Erweiterung deren Nachteile nicht aufwiegen (Lärmbelästigung, nächtlicher Verkehrslärm, Umweltverschmutzung, Verkehrsprobleme, Gesundheitsprobleme). 'Wir streben nicht die Schließung des Flughafens an, aber wir wollen von dem Prinzip wegkommen, das davon ausgeht, daß wir Stillstand haben, wenn wir nicht immer weiteres Wachstum anstreben.' Das Argument, daß die Erweiterung des Flughafens 40.000 neue Arbeitsplätze schaffen kann, bezeichnet der Professor als 'völlig unrealistisch'.

Er is een tijd geweest dat ook ik, meegetroond door mijn kinderen, gordelde. Het wandelend of fietsend doorkruisen van de Vlaamse gemeenten rond Brussel was toen een sympathiek, kleinschalig randgebeuren. Het verspreidde een militant flamingant geurtje, maar dat stonk toch niet, integendeel, het mocht gerust opgesnoeven worden in facilitéitengemeente Sint-Genesius-Rode, waar de Gordel achttien jaar geleden van start ging, en in de andere Vlaamse dorpen die met zijn allen Brussel omarmen.

Mijn deelname aan de gordel stakte en mijn sympathie voor het initiatief begon weg te ebben toen we zo'n gordelzondag eens beëindigden op het marktplein van onze eigen gemeente Overijse. Het stonk daar toen wél, naar hotdogs en verschaald bier. In de markthallen zat een opeengepakte menigte beaat naar hitzangers te kijken. De Gordel leek op Tien om te zien en bleek een druk en overgeorganiseerd megagebeuren te zijn geworden. Het rook voortaan naar groots evenement en banaal amusement.

Omdat er daar op de markt in Overijse en hoogstwaarschijnlijk langs ieder parcours zoveel rotzooi was achtergelaten, is Ovam, onze Openbare Afvalstoffenmaatschappij, een van de sponsors van de Bloso-klassieker geworden. Zij probeert de gordelaars tot een fatsoenlijk wegwerpedrag aan te manen. Of dat helpt, weet ik niet, want ik houd me nu ver weg van het gordelgedoe. En ik foeter erop, omdat het mij belet die zondag als gewoonlijk naar de bibliotheek in Overijse te gaan, waarvan het centrum dan bruist van de gordeldrukke.

Het programma voor dit jaar kondigt die gastrol van flut-Helmut aan. Verder kan tussen de gebruikelijke kilometerprestaties gekozen worden. 'Sportief en groen', daar is het toch nog altijd om te doen.

Maar alsof ze geen vertrouwen hebben in de simpele wandellust en het

GORDELEN LANGS SPRINGKASTELEN

'Gordelfuniculifunicula'. Het was even schrikken toen ik het woord voor het eerst onder ogen kreeg. Het leek een kwaadwillige toverformule. Maar het bleek de titel te zijn van het gordel Lied 1998. Dit jaar mag Helmut Lotti de Vlamingen massaal naar de Brusselse rand lokken met zijn sirenenzang. En hij mag ze er ook uitluiden op zondagavond 6 september, wanneer de gordelaars de rand weer voor een jaar bekeken zullen houden.



FOTO: RITA DANIELS

pure fietsplezier van de deelnemers, voegen de organisatoren aan iedere gordeltocht een extra attractie toe. Wie voor de strafste gordelprestatie kiest en 100 km fietst, maakt kans op een televisiedebuut voor de regionale zender Ring-TV. Wie voor de geringste prestatie kiest, de kindvriendelijke familiewandeling van 7 km, treft bij de controleposten onderweg springkastelen aan. Wie voor dat parcours Overijse als vertrekpunt kiest, zal daar zelfs een zevental van die ondingen zien staan en aan een heuse 'Springkastelentocht' beginnen. Na afloop ervan zullen de jonge deelnemers volgens mij voor de rest van hun leven

wandelen associëren met springen en voor de rest van hun kinderjaren schoon genoeg hebben van de ondingen.

Het ergerlijkste aan het hele evenement is dat de organisatoren hoge gordelcijfers najagen zoals televisiezenders hoge kijkcijfers willen bereiken. Wee de Gordel wanneer eind augustus minder inschrijvingen dan het vorig jaar werden geboekt. Dan wordt alarm geslagen en extra reclame gemaakt. De jaarlijkse verslagen in de media beginnen ook steevast met het tellen van de deel-

mers, het meer-of-minder-volk dat gelijk wordt gesteld met het meer-of-minder-succes. Daarbij komt het er dan niet op aan dat zoveel mogelijk Vlamingen de rand rond Brussel in ogenschouw komen nemen, wel dat zoveel mogelijk mensen een blik werpen op de logo's van de sponsors en andere publiciteit, zoals het er bij een commerciële televisiezender op aankomt dat zoveel mogelijk mensen de reclameboodschappen bekijken.

De rand die de gordelaars en passant toch ook te zien krijgen, is trouwens alleen een eendagsrand. Het gebied wordt voor de gelegenheid veiliger en fietsvriendelijker gemaakt en de gordelaars kunnen de indruk krijgen dat de Brusselse rand Vlaamser is dan een Vlaamse kermis.

Een grote volkstoeeloop biedt ook voordelen. Vooral plaatselijke middenstanders stellen er zich graag op in. Daarom is het overigens jammer dat er op de eerste zondag van september wordt gegordeld. Dan zijn in de druivenstreek alleen de dure trossen uit de verwarmde serres van de overblijvende groot-telers te koop en zijn de goedkope trossen uit de onverwarmde serres van de uitstervende klein-telers nog niet rijp. Voor deze laatsten is de Gordel dan ook allesbehalve commercieel.

Brigitte Raskin

Radio Zoniën wordt Zoniën-Internet

Druivenstreek uit de ether maar op de website

Ofschoon de lokale Radio Zoniën voor menigeen in Overijse en Hoeilaart een begrip was, is de zender na 18 jaar uit de ether verdwenen. De Druivenstreek mag dan al geen eigen stem meer hebben, hij heeft daarvoor in de plaats wel een eigen gezicht gekregen. Jan Van Assche, de drijvende kracht achter Radio Zoniën, startte begin juli met een website op Internet die het nieuws uit Overijse, Hoeilaart, Tervuren en Huldenberg wereldkundig moet maken.

'Met het negeren van de lokale radio's geeft de Vlaamse regering een belangrijke troef uit handen om de verstedelijking en de verfransing van de Vlaamse rand een halt toe te roepen.' Tot die conclusie komt Hoeilander Jan Van Assche. Hij was, op enkele minuten na, net geen achttien jaar voorzitter van de vzw Radio Zoniën toen hij de radio opdoekte. Zoniën ging onmiddellijk daarna van start met een website op Internet die het 'nieuws' uit de Druivenstreekgemeenten voortaan wereldkundig moet maken.

Als het te laat is

'Het was dát of voortsukkelen tot we helemaal verzopen', aldus Van Assche. 'Het medialandschap is enorm veranderd. Met de komst van de commerciële en lokale tv-stations staan de kleine en middelgrote bedrijven, waarvan wij moesten leven, niet meer te trappelen om hun publiciteit via een lokale radio de regio in te sturen. We kregen dus stelselmatig minder inkomsten, maar om het luistercijfer op peil te houden en om kwalitatief goed te blijven, moesten we wel verder blijven investeren in materiaal en platen. In de voorbije achttien jaar heb ik helaas moeten vaststellen dat

de Vlaamse overheid de lokale radio's niet au sérieux nam en dat ze er niets voor over had om ze in leven te houden. Kijk maar naar de uitwerking van de rampenplannen, daar heeft men ons als direct medium nooit bij willen betrekken.

De overheid beseft mijns inziens onvoldoende dat wij maar al te vaak een stem hebben gegeven aan het Vlaamse verenigingsleven dat zich hier krampachtig overeind probeert

**'Onze regio heeft
behoefte aan initiatieven
die het sociale leven op
gang kunnen houden'**

te houden in een regio die snel verstedelijkt en verfranst. Over een jaar of drie, vier, als het te laat is, zal men die vergissing wellicht inzien en op zoek gaan naar oplossingen om dat verenigingsleven alsnog uit het slop te halen.'

Overaanbod

Radio Zoniën is dood en begraven maar Zoniën-Internet beleefde gelukkig een bruisende start. 'In een tijd van satellietverbindingen, GSM's, computers, radio en tv wordt het, onbegrijpelijk maar waar, met de dag moeilijker om mensen te bereiken', constateert Jan Van Assche. 'Twintig jaar geleden kon je met één bericht op de radio het hele land bereiken.



FOTO: BITA DAMIELS

Probeer dat vandaag maar eens. De regionale bladzijden in de kranten en in de gemeentelijke infobladen doen hun uiterste best om iedereen zoveel mogelijk aan bod te laten komen. Maar ze verdrinken in het aanbod en moeten bijgevolg een selectie maken, zodat veel waardevolle activiteiten niet zelden onvermeld blijven. Onze regio heeft daarom behoefte aan initiatieven die het sociale leven op gang kunnen houden.'

Wegwijzer

Volgens Jan Van Assche moet Internet het middel worden om iedereen uit de Druivenstreek met elkaar in verbinding te brengen. 'Verenigingen, OCMW's, rust- en andere tehuizen, jeugd-, sport- en culturele verenigingen, politie en gemeentelijke overheden kunnen hun boodschap kwijt op een server. Het is niet de bedoeling dat wij alle berichten intikken of scannen. Dat moet diegene die zijn boodschap kwijt wil zelf doen. Zoniën-Internet wil alleen optreden als een duidelijke wegwijzer. Wij gebruiken de meest moderne technieken om de eindgebruiker of de surfer op een duidelijke manier en op het juiste ogenblik aan de informatie te helpen die hij of zij zoekt', zeggen Jan Van Assche en Webmaster Hans Deveuster.

Willy Fluyt

RESTAURANDT



FOTOS: RITA DWYHELS

Gezellig, ontspannen en toch subtiel

Michelin-sterren streeft hij echt niet na, hoewel hij met de Prosper Montagnéprijs toch de titel van 'Beste Kok van België 1997' in de wacht sleepte. Een sfeervol restaurant dat van 'Michel D.', schuin tegenover het al even stemmig stationnetje van Sint-Genesius-Rode.

'Michel D.', de D staat voor Doukissis, is een Griek die hier anderhalf jaar geleden startte met een klein maar fijn restaurant dat in een mum van tijd naam maakte. Michel is getrouwd met de Vlaamse Hilde, die normaal de zaal voor haar rekening neemt en hem al een behoorlijk mondje Nederlands inlepelde. Geen grote conversaties, maar correct, net als Cédric, de nog jonge ober. Een verademing als men uit hartje Brussel komt!

Ze zijn charmant in dit restaurant dat heuse kwaliteitsgerechten voorschotelt. Het is er gezellig en vooral ontspannen tafelen.

Zin voor details

Michel Doukissis is 35 jaar, woonde al jaren in dezelfde buurt en had er, voor hij begon met zijn eigen eet-huis, al een keukencarrière van vele jaren opzitten in hoofdstedelijke hotels als Hyatt, Métropole, Stéphanie en Leopold. Waarom dan deze inspanningen en investeringen in een eigen etablissement? 'Michel D.' blijkt als restaurant in de eerste plaats geboren te zijn uit liefde voor vrouw en kroost. 'Ik was te weinig thuis en vond dat ik niet voldoende tijd doorbracht met

mijn gezin. Nu is dat wel mogelijk.' Kan het tegen zo'n achtergrond anders dat ook de gerechten in dit restaurant met liefde worden bereid? Wij waren zeer onder de indruk toen we in een uitgebalanceerde timing de gerechten in verzorgde bordschikking op het oranje-roze tafellaken zagen verschijnen. 'God is in the details', zeggen de Engelsen; Daarom wordt een flesje Bru in een zilveren houder geserveerd, wat inderdaad wijst op

'Michel D. is als restaurant geboren uit liefde voor vrouw en kroost'

zijn voor details die tafelen zo plezierig kunnen maken. Hetzelfde kan worden gezegd van het enigszins in nieuwerwetse tuinstijl door vrouw Hilde uitgewerkte binnendecor. Eenvoudig, zodat de opgediende gerechten niet worden overvleugeld door het interieur. Zachte kleuren met goudbeschildering op oud-groene deuren, vogeltjes die wormen eten, een gemarmerde achtergrond en naast de schoorsteenmantel twee medallions in terracotta.

Te mooi om te eten

In deze discrete omlijsting wachten we op wat komen gaat. De broodbolletjes - met kruiden of olijf - worden even ons gulzig tijdverdrif. Tot het

voorgerecht voor ons wordt neergezet: ravioli van Noors krabvlees op een kussentje van krokante groenten (625 fr.) De ravioli-pasta is zo ragfijn dat we hem eerst niet goed durfden aanraken uit vrees dit kunstwerkje te ontmantelen. Even proeven van mekaar gerechten kan bij 'Michel D.' op een ongedwongen manier. Zo hoeft u, in afwachting van een volgend diner, niet in het ongewisse te blijven over het smaakpalet van bijvoorbeeld ganzenlever in doek gekookt met een krentenmadeleine en gelei van Banyuls. Na het spieken in elkaars bord volgde een subtiel venusschelpensoepje met jonge worteltjes en verse koriander. Uit het vismenu kozen we kreeftenrisotto met saffraandraadjes en gebakken cantharellen (1.100 fr.), één van de vijf visbereidingen die de chef het nauwst aan het hart liggen. Maar Michel Doukissis is zijn ware Griekse afkomst niet vergeten. U kunt er ook smullen van een waaier van lamsvlees in eigen nat, of van moussaka van geitenkaas en verse tijm (690 fr.). Experimenteren? 'Wel, daar hou ik van', zegt deze gelauwerde chef.

FD

Praktisch: Michel D., Stationstraat 182, 1640 Sint-Genesius-Rode. Tel. 02/381 20 66.

Gesloten op woensdag, zaterdagmiddag en zondagavond.

Degustatiemenu van 1.500 fr. (2.000 fr. met wijn) en lunch van 690 fr. (990 fr. met wijn).

Het restaurant heeft een eigen parking en tuin-met-bamboehaag.

Een boomgaard in Drogenbos en een brouwerij in Overijse

De Open Monumentendag (OMD) is dit jaar aan zijn tiende editie toe en heeft als thema 'Feest'. In Vlaanderen en Wallonië stellen 220 gemeenten hun monumenten open tijdens het weekend van 12 en 13 september. Om u een voorsmaakje te geven, plukten we uit het ruime aanbod de randgemeenten Drogenbos en Overijse.

Zowel in Drogenbos als in Overijse hebben de organisatoren van de Open Monumentendag ervoor gekozen om monumenten in de kijker te plaatsen die te maken hebben of hadden met het dagelijkse leven in de gemeente. In Drogenbos begint de Open Monumentendag op zaterdagavond 12 september met een kroegentocht en met de opening van een fototentoonstelling met als thema 'Feest' in de gemeentelijke feestzaal. De avond wordt afgesloten met een spetterend vuurwerk.

Daniëlle Bruyninckx, die verantwoordelijk is voor de organisatie van de Open Monumentendag in Drogenbos, geeft grif toe dat haar kleine gemeen-

dateert uit de 17e eeuw. In 1969 werd de kasteelhoeve gerestaureerd en ingericht als gemeentehuis. Het enige overgebleven bijgebouw werd ook gerestaureerd en fungeert sindsdien als gemeentelijke feestzaal.

Felix De Boeck in het zonnetje

Wie Drogenbos zegt, denkt uiteraard aan de schilder Felix De Boeck. Hij wordt tijdens de OMD andermaal in het zonnetje gezet. Daniëlle Bruyninckx: 'Op zondag 13 september wandelen we, onder begeleiding van onze fanfare, door de Felix De Boecklaan naar het Felix De Boeckmuseum. Daarna wijden we de boomgaard aan zijn hoeve in waarvan een park is gemaakt dat vanaf dan open is voor bezoekers. Aan het klooster van de Zusters van de Heilige Harten onthullen we ook nog het standbeeldje 'De Kaaskrabber', de bijnaam van de Drogenbossenaars.

Tien herbergen

'In Overijse draait de Open Monumentendag rond de Looftvoetbrouwerij die in het centrum ligt van 'De Leegheid'. 'De Leegheid' was vroeger een volksbuurt met piepkleine werkmanshuisjes en tien herbergen', verduidelijkt museumconservator Frans Cleeremans. 'Je kunt je dus wel voorstellen dat in die buurt vaak plezier werd gemaakt. In de feestzaal, de vroegere aftrekzaal van de brouwerij, zal voor de gelegenheid een tentoonstelling worden ondergebracht met oude foto's en kadasterplannen van 'De Leegheid'. Tegenover de brouwerij bevindt zich ook een bron, 'De Kelle'. Hiervan hebben sporen terug gevonden tot in de 9e eeuw. Het spreekt natuurlijk vanzelf dat we deze bron tijdens de OMD zullen integreren in onze activiteiten'.

Leffe in Overijse

De Looftvoetbrouwerij is de laatste

Journées du Patrimoine les 12 et 13 septembre

Les Journées du Patrimoine en sont à leur dixième édition et ont pour thème cette année 'La fête'. En Wallonie et en Flandre, 220 communes ouvriront leurs monuments au public pendant le week-end des 12 et 13 septembre. C'est une aubaine pour ceux qui veulent découvrir leur commune ou celles d'autres régions sous un 'air de fête'. Le texte ci-dessus vous donnera un aperçu des manifestations qui se dérouleront dans les communes limitrophes de Drogenbos et Overijse.

brouwerij van een reeks brouwerijen die ooit aan de Ijse hebben gelegen. Oorspronkelijk was het een vierkantshoeve die in de loop van de jaren werd aangepast aan de groeiende activiteiten, maar het geheel heeft zijn oorspronkelijk karakter behouden. De huidige eigenaar van de brouwerij Albert Looftvoet, vertelt dat zijn vader, Valère Looftvoet, brouwer was in Beveren aan de Ijzer. 'Na de Eerste Wereldoorlog zijn we de Westhoek ontvlucht en mijn ouders hebben hier in 1922 de bestaande 'Brasserie de la Fontaine' gekocht. Die brouwerij was toen een brouwerij-annex-pachthof. Mijn vader heeft de hoeve opgedoekt en is onmiddellijk overgeschakeld naar een volwaardige brouwerij. Aanvankelijk produceerden we tafelbier. Na de Tweede Wereldoorlog hebben mijn broer en ik het bedrijf overgenomen en in 1952 zijn we bier beginnen brouwen op basis van een recept dat ik had meegebracht uit Schotland. In die periode waren de trappistenbieren erg in trek en in 1954 hebben we een overeenkomst afgesloten met de abdij van Leffe. We gebruikten hun naam in ruil voor een financiële tegemoetkoming aan de abdij. Nadien zijn we gaan samenwerken met Stella Artois. Hierdoor werd mijn Leffebier internationaal bekend. In 1980 ben ik gestopt en is de productie overgenomen door de brouwerij Sint-Guibert in Mont Saint-Guibert, waar ook de Vieux Temps wordt gemaakt.'

Flor Stein

Inlichtingen: Daniëlle Bruyninckx (Drogenbos), tel. 02/377 06 31, Frans Cleeremans (Overijse), tel. 02/687 64 23.



Museum Felix De Boeck

te niet zo veel monumenten telt. De gemeentelijke feestzaal heeft niettemin een monumentaal verleden, want vroeger maakte hij deel uit van de bijgebouwen van de oude kasteelhoeve van de heren van Drogenbos die



van huizen en tuinen



FOTO'S: PASCAL VIGIERON

Museumtuin van Gaasbeek ode aan Vlaamse hoveniers

De Museumtuin van Gaasbeek is anderhalve hectare groot en werd ontworpen als een kasteeltuin van rond de eeuwwisseling. Het is evenwel geen historische reconstructie van een oude tuin, maar hij werd aangelegd om te laten zien hoe dit soort tuinen er vroeger moeten hebben uitgezien. En vooral om te tonen hoe Vlaamse pioniers als een Jean-Baptiste Van Mons, Louis Benoit Van Houtte, Huybrecht Jan Van Hulle, Jan Ignaas De Beucker en vooral Fred Burvenich in de vorige eeuw letterlijk geschiedenis schreven met hun verdelingswerk van bloemen en fruit en vooral met hun systeem van 'beredeneerde snoei' van fruitbomen.

Uniek aantal variëteiten

De tuin bestaat uit vier grote delen of 'zalen', waarin telkens een bepaald aspect van ons tuinbouwkundig verleden aan bod komt.

In een eerste deel werden een 70-tal halfstam pruimelaars geplant, een traditionele specialiteit van het Pajotteland die men hier opnieuw in ere wil herstellen.

In de tweede tuin, die helemaal ommuurd is, werd het grootste deel van de fruitcollectie samengebracht. De symmetrische tuin bestaat aan de ene kant uit vier vakken met diverse vrijgroeïende fruitsoorten, en langs de andere kant een reeks percelen met hoofdzakelijk kleinfruit en druiven, en centraal een pergola met perenbomen die op een heel speciale manier in kruisvorm worden gesnoeid en geleid.

Langs de muren groeien diverse soorten fruit die in de meest ingewikkelde vormen worden gesnoeid, bijna als kantwerk. Nergens in Europa zijn op

Onlangs opende Vlaams minister-president Van den Brande officieel de nieuwe Museumtuinen bij het Kasteel van Gaasbeek. Hier wordt het oude vakmanschap van de Vlaamse hoveniers en vooral fruittelers opnieuw tot leven gewekt.

één plaats meer snoeivormen samengebracht dan hier. Het zijn er meer dan 30, gaande van de eenvoudige waaier, snoer en U-vorm, tot dubbele en driedubbele cirkels, met als topper een cirkelvorm met in het centrum letters. Ook het aantal variëteiten is waarschijnlijk uniek: naast de traditionele peren en appels - waarvan tientallen oude en nieuwe variëteiten worden getoond - zijn er perziken, abrikozen, amandelen, kersen en krie-

Nergens in Europa zijn op één plaats meer snoeivormen samengebracht dan hier

ken, druiven, moerbeien, kweeperen, mispels, en alle mogelijk kleinfruit. De derde tuin is een ode aan de ouderwetse moestuin. Ook hier werd geopteerd voor een combinatie van nut, esthetiek en didactiek. De tuin is opgedeeld in vier grote vakken voor groenten, met daartussen smallere stroken voor (snijs)bloemen en graspaadjes. De perken worden afgesloten door buxushaagjes en door lage fruitsnoeren.

Een vleugje Italië

De vierde, en naar mijn smaak minst geslaagde tuin, is de siertuin die werd aangelegd in een strakke, geometrische stijl die vaag herinnert aan de Italiaanse smaak van de laatste bewoonster van Gaasbeek, markiezin Marie Arconati Visconti die het domein in 1922 aan de Belgische staat schonk.

Centraal staat een prachtige marmeren fontein die vroeger voor het kasteel stond. Rond die fontein liggen vier rechthoekige perken met buxushagen en gras. Aan de buitenkant werden een aantal perken met eenjarigen in variaties van blauw en grijs aangelegd, in een grillig patroon dat de bewegingen van de wolken moet oproepen. Aan één kant zijn die perken versierd met snoeivormen van taxus.

De balustrades rond de tuin zijn versierd met gietijzeren vazen met vooral bontbladige pelargoniums. Schitterend vanop de trappen die naar de siertuin leiden, is ook het uitzicht op het Bruegheliaanse landschap in de verte.

Paul Geerts

Info:

De Museumtuin is voorlopig alleen op afspraak door groepen van minstens 10 personen te bezoeken (tel. 016/21 12 42 - Fax: 016/21 12 30). De toegang is gratis. Pas vanaf volgend jaar zal de tuin ook voor individuele bezoekers toegankelijk zijn, van 15 mei tot 30 oktober van 10 tot 18u (gesloten op maandag).

Het Kasteel van Gaasbeek ligt in de Kasteelstraat 40 te Lennik-Gaasbeek (afrit 15 Lennik/Erasmusziekenhuis op de Brusselse Ring, en dan verder de wegwijzers Vlezenbeek en vervolgens 'kasteel van Gaasbeek' volgen.

Sportieve Gordel evolueert naar toffe Gordel

De kermis-jogger, de solidariteitsjogger, de jogger als cultuurtoerist, de natuurjogger, ze zullen niet alleen opduiken bij de Gordel maar wellicht ook bij de 500 à 600 joggings die jaarlijks in Vlaanderen georganiseerd worden.

De Gordel is niet alleen 'de grootste sportieve happening', maar moet ook het 'grootste familiale en muzikale evenement in Vlaanderen' zijn. Dat allemaal?

'Waar het aanvankelijk om sport ging, groeide de Gordel uit tot een volksfeest, een soort kermis waar hoe langer hoe meer vormen van populaire cultuur aan vasthangen', aldus Bart Vanreusel, professor aan de Faculteit Lichamelijke Opvoeding en Kinesitherapie van de KU Leuven en lid van de Vlaamse Hoge Raad voor de sport. 'Wandel- en joggingmanifestaties over heel de wereld zijn bijna allemaal uitingen geworden van een collectief beleven van één of ander ritueel, zeg maar bedevaarten ontdaan van hun religieuze context. Men identificeert zich met een bepaalde groep en dat moet men kunnen uiten.

En hoe kun je dat 'samen'-gevoel vandaag anders nog beleven? Achter de computer? Voor het tv-toestel?

Een sportief evenement is bovendien blijkbaar heel toegankelijk en het sportuniform maakt iedereen een beetje gelijk. Een kenmerk van de Vlaming is dan wel dat hij bij alles wat hij

doet vertier, drank- en eefstijnen voorziet'. Kun je dit sport noemen? Volgens professor Vanreusel is het begrip sport sterk geëvolueerd tot ont-sport, om niet te zeggen ont-spoord. In ieder geval kun je de Gordel volgens de traditionele kenmerken van de sport (competitie, training, ascese, het zich toeleggen en iets door en door leren kennen) bezwaarlijk puur sportief noemen. De klassieke sportcriteria

ruimen plaats voor de slogan 'als het maar tof is'.

De cultus van het lichaam

'Het is merkwaardig hoe men aan een uiterst eenvoudige fysieke bewegingsvorm allerlei doelen en symboliek gaat toekennen en dat geldt op dit moment een beetje voor alle mogelijke vormen van sport. Er worden

'Er ontstaat een almaar sterkere binding tussen sportevenementen en regionale identiteit'

steeds hogere verwachtingen aan de sport gesteld' aldus Vanreusel.

'Wat men vroeger ging afsmecken in Scherpenheuvel, smeekt men nu af via fitness of joggings: een garantie voor een gezond en gelukkig leven en de wens om dat nog lang zo te houden. De cultus van het lichaam lijkt



Bart Vanreusel

de spirituele cultus te vervangen. Het religieuze is verdwenen maar de behoefte aan een bepaalde vorm van ritueel is dat niet. Nu heb je ze nog samen: mensen stappen naar Scherpenheuvel, maar ze lopen of fietsen ook naar Compostela. Wielertoeristen volgen de eeuwenoude routes, maken hetzelfde ritueel door als de pelgrims, maar dan wel in een jogging-outfit. En wat koop je met die outfit? Een symbool van gezondheid, net als een

paternoster. Als je Nike-schoenen draagt (en liefst ook een joggingpak, zelfs om op café te gaan) dan heb je al een gezond imago. Het blijkt in onze samenleving erg belangrijk te zijn om zo'n gezond imago te hebben', meent Vanreusel.

Een kwestie van identiteit

'Sport moet duidelijk ook een symbool zijn van nationale identiteit -met alle bijhorende clichés- zoals je kon zien op de Wereldbeker voetbal: als Amerika tegen Iran speelt dan is dat de 'moeder van alle wedstrijden', met Engeland-Argentinië zijn we terug in de Falklands en iedereen die tegen Duistland speelt voert een beetje wereldoorlog. Duitsers blijven dat met zich meedragen, niemand ziet ze graag winnen. Ook de supporters gedragen zich als een cliché van hun land:

Deense supporters zijn vikings, Hollandse supporters dragen klompen, Britten moeten hooligans zijn, en ga zo maar door. Tegelijk zien we ook een almaar sterkere binding tussen sportevenementen en regionale iden-

titeit en het is trouwens niet alleen in Vlaanderen dat die evenementen gebruikt worden om de plaatselijke identiteit uit te drukken. De Elfsteden tocht wordt eerder een Friese dan een Nederlandse schaatsmarathon, Wales en Schotland willen eigen teams en wat is er gebeurd toen de Sovjet Unie uit elkaar viel? Wat was één van de eerste symbolen van die nieuwe onafhankelijke staten? Hun aanwezigheid

op de Olympische Spelen met een eigen identiteit, eigen teams, een eigen vlag, en zo meer.'

Geneviève Ostyn

De 18e editie van de Gordel heeft plaats op zondag 6 september. Voor alle informatie: tel. 02/380 44 44. Vanaf dit jaar kunt u voor inschrijven ook terecht in de zes Gemeenschapscentra van de vzw De Rand (tot 4 september).

Minderwaardige talen bestaan niet

Santiago Gastaminza spreekt naast zijn moedertaal Spaans ook Engels, Frans, Nederlands, Duits en Portugees. Hij is afkomstig uit Castilla y Leon, kwam als Erasmus-student terecht in de Mercator Hogeschool in Gent en in het kader van een cursus cultuurgeschiedenis verdiept de 27-jarige licentiaat Germaanse Taal- en Letterkunde zich in de faciliteitengemeenten.

Ik heb het onderwerp voor mijn werkstuk zelf gekozen. Toen ik in België aankwam stond de omzendbrief van minister Peeters volop in de actualiteit. De discussies die toen losbarstten vond ik erg boeiend. Ik weet dat het een heel complex en delicaat onderwerp is en daarom fascineert de hele kwestie mij des te meer. De strijd tussen twee talen vind ik heel interessant op taalkundig vlak. In Spanje hebben we ook taalstrijdproblemen. Je kunt ze wel niet echt vergelijken met die in België, maar toch. Ik lees ongeveer alles wat ik onder ogen krijg, De Morgen, De Standaard, Le Soir, alle mogelijke tijdschriften en ook de werken van historici als Van Neuville en Witte. Evenmin als de politici heb ik een pasklare oplossing voor de faciliteiten-problematiek, maar ik vermoed dat er een verandering moet komen in de mentaliteit, wellicht vooral bij de Frans-

taligen. Zij hebben het moeilijk met het feit dat de Franse taal niet langer geldt als dé Europese cultuurtaal die iedereen moet kennen. Misschien hebben ze daarom ook meer moeite om een andere taal te leren. Het stoort me wel dat sommige talen als minderwaardig worden beschouwd, zoals dat wel eens met het Nederlands gebeurt.

Taal bemoeilijkt integratie

Als je in België Nederlands wil leren wordt het je niet gemakkelijk gemaakt. De taal die je leert op school is niet de taal die je hoort op straat, het is niet de tussentaal die iedereen spreekt.

‘De Franstaligen hebben het er moeilijk mee dat het Frans niet langer geldt als dé Europese cultuurtaal’

En wie spreekt er hier ABN? Bijna niemand. Daarbij komt nog dat de dialecten erg van elkaar verschillen, wat je volgens mij bij de Franse taal veel minder hebt. Maar al die verschillen maken het ook moeilijk voor buitenlanders om zich te integreren. Ik zie in Gent dat andere Erasmus-studenten voor het Engels kiezen omdat ze de Nederlandse taal te moeilijk vinden. Maar ik merk wel dat Vlamingen het erg op prijs stellen als je hun taal leert. Het grote verschil met Spanje -naast het weer!- is dat het hier veel moeilijker is om mensen te leren kennen. De mensen hier zijn veel minder toegankelijk en meer gesloten. In Spanje gaat dat veel vlotter en kun je op straat gewoon iemand aanspreken. Ik heb ook een jaar in Duitsland gewoond en daar was het nog erger, vooral in het Noorden. Als ik hier zou wonen zou ik er wel in slagen een vriendenkring uit te bouwen, maar op korte termijn is dat niet makkelijk.

Aangeboren liefde

Eigenlijk was ik van plan om eind oktober terug te gaan naar Spanje, om mijn burgerdienst te doen. Gelukkig heb ik het voor elkaar gekregen dat ik mijn burgerdienst in het Spaans cultuurhuis in Brussel kan doen, het Instituto Cervantes, dus sta ik vanaf oktober daar op het ‘slagveld’. Om rond te komen zal ik er nog een job bij moeten nemen, maar tot nu



heb ik in België makkelijk werk gevonden. Toen ik een job zocht als nachtportier heb ik de eerste dag al werk gevonden in een Brussels hotel. Als nachtportier heb je de kans om je talen te oefenen en bovendien heb je meer tijd om te studeren en te lezen dan overdag. Tot september werk ik ook nog bij Volvo in Gent. Daar zochten ze iemand die zowel Spaans als Portugees kent en ik had geluk want ik was de enige kandidaat. Dus nu leg ik me -naast het Nederlands- vooral toe op het Portugees. Mijn voorkeur gaat overigens niet uit naar de talen die het meest gesproken worden. De Nederlandse taal heeft mij altijd aangesproken. Ik heb daar geen precieze verklaring voor, tenzij de liefde voor taal, een aangeboren liefde voor taal.

Santiago Gastaminza

An innate love for languages

Santiago Gastaminza has an innate love for languages. Besides

Spanish, his mother tongue, he also speaks English, French, Dutch, German and Portuguese. He comes from Salamanca and arrived as an Erasmus student at the Mercator University in Ghent, where as part of a cultural history course the 27-year old licentiate translator-interpreter studied the facilities community problematic in some detail. 'I realise that it is a delicate and highly complex subject, but I find all discussions of the issue quite fascinating'. Normally, Santiago was to have returned to Spain at the end of October to perform his period of civil service, but he has arranged things so that he can do so in the Spanish cultural house in Brussels.